

Riksdagens protokoll

1999/2000:112

Torsdagen den 18 maj

Kl. 12.00 – 14.11

17.00 – 17.23

---

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 12 maj.

2 § Avsägelse

Andre vice talmannen meddelade att *Johnny Ahlqvist* (s) anhållit om att bli entledigad från uppdraget som ledamot av riksdagen fr.o.m. den 1 augusti 2000.

Kammaren biföll denna ansökan.

3 § Meddelande om ändringar i kammarens sammanträdesplan

Andre vice talmannen meddelade att interpellationssvar *måndagen den 22 maj* skulle utgå.

Andre vice talmannen meddelade vidare att arbetsplenium *fredagen den 9 juni* skulle utgå och ersättas av bordläggningsplenium kl. 12.00.

4 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen

Andre vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och delats ut till kammarens ledamöter:

Förslag till direktiv om rätt till familjeåterförening *KOM (1999) 638*

5 § Hänvisning av ärende till utskott

Föredrogs och hänvisades

Proposition

1999/2000:108 till utrikesutskottet

6 § Riksdagens parlamentariska ledningsorganisation samt ny förvaltningsorganisation för riksdagen

Föredrogs
konstitutionsutskottets betänkande 1999/2000:KU19
Riksdagens parlamentariska ledningsorganisation samt ny förvaltningsorganisation för riksdagen (förs. 1999/2000:TK1 och förs. 1999/2000:TK2).

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 11 §.)

*Polissamarbete m.m.
inom Schengen*

7 § Polissamarbete m.m. inom Schengen

Föredrogs
justitieukskottets betänkande 1999/2000:JuU17
Polissamarbete m.m. inom Schengen (prop. 1999/2000:64).

Anf. 1 GUN HELLSVIK (m):

Fru talman! Vi moderater har tidigare tydligt visat att vi ställer oss positiva till den fria rörlighet som Schengen för med sig. Från att under snart 50 år ha tagit för självklart att vi ska kunna bortse från gränser inom Norden kommer vi nu att utvidga gränserna för vår fria rörlighet. Naturligtvis för detta med sig vissa problem, men fördelarna överväger om vi ser till att leva upp till de kompensatoriska åtgärder som Schengenavtalet förväntar sig av oss.

Trots vår positiva inställning har vi vissa invändningar mot det majoritetsförslag som föreläggs kammaren. Vi har ett antal reservationer, men för tids vinnande kommer jag att yrka bifall endast till reservation 12.

Fru talman! I samband med regeringens proposition om Sveriges anslutning till Schengensamarbetet, påpekades från moderat håll att avtalet innebar att ytterligare uppgifter ålades polisen och att situationen redan då var sådan att polisen nätt och jämt klarade av sina dittillsvarande uppgifter. Vi framhöll vidare att polisens ansträngda ekonomi medförde att det knappast kunde förväntas att polisen skulle kunna utföra så mycket mer än det minimala för att uppfylla de förpliktelser som Schengensamarbetet innebär.

Vad som då var en allvarlig situation har nu utvecklats till en nationell kris för polisväsendet. Polisbrist råder i princip i hela landet. Det är mot denna bakgrund som polisen nu ska avsätta betydande resurser för att uppfylla Sveriges åtaganden inom Schengen. Enbart den starkt sargade poliskåren i Stockholms län behöver avsätta ca 400 poliser för att uppfylla kraven.

Vi moderater vill därför med kraft understryka vikten av att polisen tilldelas nödvändiga resurser, och då räcker inte det anslag som regeringen föreslagit i vårpropositionen.

Fru talman! En effektiv brottsbekämpning byggs i första hand upp genom en förstärkning av samarbetet mellan de nationella rättsvårdande myndigheterna. Även gränsöverskridande brott är normalt en fråga för två länder. Men det räcker inte med detta. Det behövs ett rättsligt samar-

bete också på EU-nivå. Det är viktigt att Europolsamarbetet snabbt utvecklas och fulländas i syfte att kunna börja fungera effektivt i praktiken. Polissamarbetet inom Europol bygger på informationsutbyte och analys. De operativa polisiära insatserna görs i dag enbart av nationella polisstyrkor. I ett längre perspektiv bör övervägas om Europolpersonal, under befäl av nationell polis, även ska kunna medverka i operativa insatser, t.ex. i utrednings- och spaningsarbete mot grov gränsöverskridande brottslighet.

Genom Schengenavtalet utvidgas rätten till införsel av narkotiska läkemedel. Mot bakgrund av att flera EU-länder inför eller överväger att införa försöksprogram med legal förskrivning av narkotika är det väsentligt att påminna om det uppdrag som regeringen tidigare fått från riksdagen, nämligen att regeringen inom ramen för Europasamarbetet ska verka för en generellt restriktiv förskrivning av narkotikaklassade läkemedel.

Fru talman! Slutligen vill jag uppmärksamma en del synpunkter från Invandrarverket. Sveriges operativa Schengeninträde blir i mars år 2001, efter det att Öresundsbron varit öppen i cirka nio månader. Den stickprovsvisa inresekontroll som upprätthållits fram till dess kommer då att upphöra. Det gäller då att förstärka den inre utlänningskontrollen i Skåne. Schengenavtalet förhindrar inte detta, men för detta krävs resurser.

Tack för ordet, fru talman.

Anf. 2 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v):

Fru talman! Egentligen skulle man kunna inleda denna debatt med det välkända uttrycket som alla älskar, nämligen: Vad var det jag sa!

För att visa vad jag menar ska jag citera ur Vänsterpartiets reservation i justitieutskottets betänkande 1997/98:JuU15 angående Schengensamarbetet. Vi sade då: ”Eftersom förslagen till lagändringar ännu inte presenterats omöjliggörs en heltäckande analys av det nu föreliggande förslaget. När väl lagförslaget föreligger kommer riksdagens medverkan att framstå mer som en formalitet, vilket enligt vår uppfattning inte är förenligt med riksdagens roll som lagstiftande organ. En anslutning till samarbetet framstår därför som odemokratisk.”

Denna reservation byggde bl.a. på uttalandet i propositionen angående Sveriges anslutning till Schengensamarbetet, där det konstaterades att de nödvändiga lagstiftningsåtgärderna skulle komma att presenteras i en senare departementspromemoria.

I dag kan vi verkligen säga att vi fått bevis för dessa farhågor. I vår motion angående propositionen som förelagts riksdagen har vi pekat på flera brister och problem i den lagstiftning som vi i dag ska ta ställning till. Detta bemöts med ett understrykande från utskottsmajoriteten, att ”riksdagen redan beslutat om Sveriges anslutning till Schengensamarbetet. De lagförslag som nu föreligger avser att genomföra de åtaganden som vi redan gjort.” Utskottsmajoriteten fortsätter med att säga: ”I sammanhanget bör också påpekas att lagförslagen dessutom bidrar till klarhet om vad som gäller till följd av Sveriges deltagande i Schengensamarbetet.” Och då vill jag säga att det är på tiden att vi får denna klarhet.

Fru talman! Nu måste jag fråga: Är det en demokratisk ordning att först besluta om en anslutning och därefter två år senare få redovisat vad detta anslutande innebär? Är det så vi i parlamentet ska förvalta vårt

Prot.
1999/2000:112
18 maj

---

*Polissamarbete m.m.
inom Schengen*

förtroende som folkvalda, att få klarhet i vad som gäller med anledning av det beslut som fattats två år tidigare, när det redan är för sent att påverka lagstiftningens innehåll? Det hela känns minst sagt konstigt. Åter vill jag påminna om vad vi sade år 1998: Riksdagens medverkan kommer att framstå som en formalitet. Där är vi i dag.

Så till vår kritik i sak angående det förslag som ligger på riksdagens bord i dag.

Den första gäller Schengensamarbetets informationssystem, SIS. SIS är ett gigantiskt personregister som tenderar att bli ett övervakningssystem. Redan i dag finns otroligt många personer registrerade i detta system. Den största delen är personer som sökt asyl i något Schengenland. Det kan dock vara så att även du och jag av någon anledning finns där. Trots registrets nästintill otroliga omfattning finns i dag ingen fungerande kontroll eller demokratisk tillsyn över registret.

Personer som blivit felaktigt registrerade har mycket små möjligheter dels att få veta att de faktiskt är registrerade, dels att i så fall få upprättelse. Är personen dessutom tredjelandsmedborgare och redan utvisad måste denna möjlighet anses obefintlig. Detta är djupt otillfredsställande såväl ur integritetssynpunkt som ur rättssäkerhetssynpunkt.

Vad sedan beträffar Sirenestrukturen är den uppbyggd på hemliga handböcker som vi inte har en aning om vad de innehåller. Kontakter sker på informell grund mellan myndigheter, och någon möjlighet att kontrollera vad som verkligen registrerats och vilken information som utbyts finns inte. Att fatta ett beslut om något som bygger på hemliga handböcker och informella kontakter som samtidigt kan komma att beröra så många människor känns inte tillfredsställande.

Mycket av den kritik som Vänsterpartiet riktat mot förslaget rör också det faktum att den fria rörligheten synes bli en lyx för få. Priset man får betala är att friheten inskränks för andra. Här handlar det om saker av olika slag. Ett problem är att det fortfarande inte framgår hur man ska undvika diskrimineringen av svenskar med utländsk bakgrund när det gäller den inre kontrollen. Ett annat problem är givetvis att vi bygger murar mot dem som av någon anledning tvingats fly sitt land. Genom att införa nya grunder för avvisning och dessutom spärrlistor kan man konstatera att muren sluts allt tätare.

Sverige har anslutit sig till ett antal konventioner för att skydda människors rätt till asyl. Det har också de flesta av de andra länder som berörs av denna nya lagstiftning. Erfarenheterna visar dock att tillämpningen är mycket olika i de olika länderna. Därför verkar det ogenomtänkt att fransäga sig rätten till en egen nationell prövning.

Enligt flyktingkonventionen ska var och en ha rätt att få sin asylansökan prövad på de grunder man framför. Så kan inte bli fallet om vi bifaller lagförslaget. Schengenkonventionen kräver inte heller att uppehållstillstånd återkallas om en tredjelandsmedborgare uppförts på spärrlista, varför en sådan lagstiftning framstår som omotiverad.

Fru talman! Inför stora beslut bör en konsekvensanalys göras. Som jag har sagt tidigare känns denna debatt och de beslut som fattas i denna riksdag med anledning av detta ärende mer som en formalitet. För två år sedan skulle vi haft svaren på bl.a. dessa frågor: Vad kommer det att innebära för Sverige? Hur många Schengenpoliserna ska vi ha? Hur kommer gränsövervakningen att vara? Hur ska polissamarbetet se ut? Men

den konkreta lagstiftningen fanns inte på riksdagens bord när beslutet fattades.

För att komma åt den organiserade brottsligheten, narkotikatraffiken och många andra grova brott är det oerhört viktigt att man har ett bra samarbete mellan polisen i de olika EU-länderna och att man också har ett samarbete som ska vara så lite byråkratiskt och så lite krångligt som möjligt.

Men det är oerhört viktigt att inte bli blind i EU-samarbetet. I stället för att bygga upp ett område med fri rörlighet byggs det upp ett kontrollsamhälle, där människor kontrolleras och registreras i så stor utsträckning att den enskilda individen inte har en möjlighet att själv veta vad som blir registrerat och att själv få upprättelse.

Avslutningsvis vill jag säga att jag givetvis står bakom alla våra reservationer, men för tids vinning vill jag endast yrka bifall till reservationerna nr 1, 5 och 7.

Anf. 3 GUN HELLSVIK (m) replik:

Fru talman! Jag skulle vilja kommentera Sven-Erik Sjöstrands påstående om det odemokratiska i att vi nu fattar beslut om samarbetets former efter att för ungefär två år sedan ha tagit ställning Schengenkonventionen.

Sven-Erik Sjöstrand satt inte i riksdagen då, men det parti han företräder satt i riksdagen även då. Jag utgår från att Vänsterpartiet noggrant hade analyserat effekterna av Schengenavtalet, eftersom man röstade emot. Vi som var för hade noggrant analyserat det. Det vi nu gör är att vi tar ställning till det praktiska genomförandet.

Det framgick tydligt att det var fråga om polissamarbete och övrigt som vi nu mer i detalj har att ta ställning till. Jag vill alltså påminna om att Vänsterpartiet år 1998 sade nej till Schengenavtalet. Då kanske man kan ha viss förståelse för att man nu försöker få det att verka lite anorlunda än vad det egentligen är. Det är ingenting annat än tillämpningsföreskrifter.

Jag kan också påpeka att vi redan då hade kunskap om det stora behov av poliser som fanns. Det fanns utredningar gjorda. Sedan är det en annan sak att vissa partier vägrade att tro på vad de utredningarna sade.

Anf. 4 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v) replik:

Fru talman! Givetvis är det riktigt som Gun Hellsvik säger att Vänsterpartiet sade nej till medverkan i Schengenavtalet år 1998. Jag fanns inte med i riksdagen då. Jag tror att bl.a. Alice Åström var med i den debatten. Alice kan inte medverka i debatten i dag. Jag tror att hon skulle kunna bidra med betydligt mer kunskap i den här frågan och om vad som sades 1998 än vad jag kan.

Vad jag också sade i mitt anförande var att vi gärna hade sett att man hade gjort en konsekvensanalys och tagit upp de frågor som vi i dag egentligen ställs inför, t.ex. resursfrågor inom polisen.

Vi påpekade också den risk som fanns att ett kontrollsamhälle skulle byggas upp. Som Gun Hellsvik kan läsa i våra reservationer har bl.a. i en reservation föreslagits en parlamentarisk kontroll över registret. Vi tror att det är oerhört viktigt.

Prot.
1999/2000:112
18 maj

*Polissamarbete m.m.
inom Schengen*

Sedan sade i och för sig en majoritet i riksdagen ja till Schengensamarbetet. Det får vi ju finna oss i. Men vi har också rätt att framföra vår kritik av implementeringen och de lagförslag som vi i dag diskuterar.

Anf. 5 GUN HELLSVIK (m) replik:

Fru talman! Jag vill än en gång understryka att det faktiskt fanns en analys av resursfrågan. Det fanns redovisat hur mycket polisen skulle behöva förstärkas. Det fanns också redovisat olika alternativ beroende på om Norge skulle anslutas till Schengensamarbetet eller inte.

De partier, inklusive det parti Sven-Erik Sjöstrand företräder, som har stått bakom de stora besparingarna inom polisen ansåg att analyserna gav en överdriven bild. I dag tror jag att även de som då hade denna uppfattning inser att man kanske skulle ha lyssnat och inte skurit ned på det sätt man gjorde.

Anf. 6 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v) replik:

Fru talman! Jag kan inte säga så mycket om det. Det var år 1998, och då fanns jag inte i riksdagen. Jag har inte gått så långt tillbaka historiskt och tittat på vad som fanns. Därför tycker jag att det är bra att Gun Hellsvik, med den långa erfarenhet som Gun Hellsvik har, kan tillföra debatten denna kunskap. Det är jag tacksam för.

Anf. 7 INGEMAR VÄNERLÖV (kd):

Fru talman! Kristdemokraterna ser det som naturligt att Sverige nu lever upp till de tidigare åtaganden som gjordes när riksdagen 1998 godkände Sveriges anslutning till Schengensamarbetet. Därför står vi till stor del bakom det betänkande om polissamarbete m.m. som vi i dag debatterar. Betänkandet grundar sig dels på förslag från regeringen, dels på motioner från allmänna motionstiden. I några fall har vi reserverat oss, och det är dessa reservationer som jag här avser att beröra.

Vi tycker att regeringens förslag att svenska staten ska ersätta skador som uppkommer i samband med utländska tjänstemäns myndighetsutövning är bra. Det är bra från den skadelidandes synpunkt. För denne måste det rimligen ur processuell synvinkel vara lättare att ha skadeståndsanspråk på svenska staten än att behöva vända sig till den utländske tjänstemannen personligen. Mot den bakgrunden, att staten är skyldig att ersätta skador som vållas av utländsk tjänsteman som utövar myndighet här, anser dock kristdemokraterna att det är rimligt att JO och JK ska kunna granska deras tjänsteutövning här.

Regeringen hävdar visserligen i propositionen att när utländska tjänstemän utövar myndighet här så utövar de det andra landets myndighet. Enligt majoritetens betänkandetext utgår därför regeringen ifrån att de utländska tjänstemännen när de befinner sig i Sverige står under tillsyn av myndigheterna i sina respektive hemländer på samma sätt som svenska polismän som utövar myndighet i en annan Schengenstat är underkastade JK:s och JO:s tillsyn. Därför har regeringen gjort bedömningen att de föreslagna reglerna ej bör föranleda några ändringar i reglerna om JK:s och JO:s tillsyn. Dessa vaga antaganden tycker vi är otillfredsställande. Vi vill att regeringen återkommer till riksdagen med lagförslag om det som vi här har anfört.

Fru talman! I regeringens proposition föreslås en ny lag om Schengens informationssystem, SIS, vilket huvudsakligen är ett spanings- och efterlysningsregister. Detta register består av en nationell enhet för varje Schengenstat och av en central teknisk stödfunktion som är gemensam för Schengenländerna. Kristdemokraterna menar att enskilda personers rätt att begära granskning av uppgifter om sig själva hos den nationella tillsynsmyndigheten klart och tydligt bör framgå av lagen.

När det gäller polisväsendets förmåga att leva upp till ett väl fungerande polissamarbete inom Schengenkonventionens ramar anser vi att det krävs ytterligare resurser. T.ex. kommer det att gå åt många polisanställda för att kontrollera pass. På vissa håll kan gränskontrollverksamheten förväntas kräva extra stora insatser, t.ex. på Gotland och på de flygplatser som har en mer omfattande internationell trafik. Om inte extra resurser tillförs polisen inför det viktiga samarbetet fruktar vi att polisens prekära situation kommer att ytterligare förvärras med anledning av det redan kärva ekonomiska läget samtidigt som vi i landet har polisbrist, till viss del beroende på några års obefintlig polisutbildning. Även om polisen skulle få merparten av de medel som i vårpropositionen föreslås tillföras rättsväsendet framstår de ändå inte som tillräckliga.

Fru talman! Den omfattande narkotikabrottsligheten är ett allvarligt problem inom EU. Vi anser att kampen mot knarket måste intensifieras. En framkomlig väg kan vara att polisbyrån Europol på detta område ges vidgade befogenheter. Det är därför viktigt att Europol byggs ut till en effektiv enhet för gemensam bekämpning av grov internationell kriminalitet. Personal inom Europol bör kunna medverka i operationer när det gäller t.ex. spaningsarbete mot grov gränsöverskridande brottslighet. Europol bör underkastas demokratisk kontroll. Om Europols verksamhetsområde utvidgas är detta extra viktigt.

Vi anser även att samarbetet på det straffrättsliga området bör intensifieras. Den organiserade brottsligheten måste kunna mötas med regler som är gemensamma i EU:s medlemsländer. De gemensamma reglerna bör utformas som minimiregler. Det ankommer sedan på varje land att själv bestämma om de egna reglerna ska vara strängare. För vissa brott är det vi här förespråkar särskilt angeläget, t.ex. den motbjudande sexhandeln med kvinnor och barn. Straffen för dylika brott är i vissa medlemsländer alldeles för låga. Vidare måste straffrätten anpassas till den tekniska utvecklingen, så att t.ex. pedofiler kan lagföras när de sprider barnpornografiskt material.

Fru talman! Kristdemokraterna står givetvis bakom alla reservationer där vi finns med, men för att måna om tiden nöjer jag mig med att yrka bifall till reservation 18.

Anf. 8 SIW PERSSON (fp):

Fru talman! Folkpartiet har alltid varit en stark anhängare av EU och kommer så att förbli för att man i framtiden gemensamt ska arbeta för ett totalt Europa.

Vi står bakom det mesta i denna proposition. Men det är några saker som vi inte är överens med majoriteten om, och vi har några reservationer i betänkandet. Vi står naturligtvis bakom alla de reservationer där Folkpartiet finns med, men jag kommer att yrka bifall endast till reservation 16.

Som vi vet är bakgrunden till Schengensamarbetet att vi vill ha fri rörlighet för personer inom EU. Det är en av grundstenarna. Men vi vet också att det kommer att vara både laglydiga och kriminella personer som kommer att utnyttja de fria rörligheterna.

Detta avtal går som vi vet ut på att successivt avveckla personkontrollerna vid de gemensamma gränserna och utveckla det polisiära och rättsliga samarbete som kommer att behövas.

Jag ska läsa lite grann ur Europols årliga rapport från 1998 om organiserad brottslighet inom EU. Vi har nyligen fått ta del av den öppna delen. Av förklarliga skäl så är ju det mesta hemligt. Detta är ingen rolig läsning.

Kriminalitet känner ju, som ni vet, inga gränser. Men där står det bl.a. att nivån på den organiserade brottsligheten stiger, och det gäller alla medlemsstater. Det har varit en klar ökning av utländskt inflytande när det gäller grupper som håller på med organiserad brottslighet jämfört med aktiviteterna när det gäller de grupper inom EU som håller på med organiserad brottslighet. Det är en ökande trend mot mindre grupper i stället för större monolitiska grupper, som det heter. De har mycket lättare att jobba, men de är naturligtvis också mycket lättare för samhället att komma åt. På tre områden är det en klar ökning. Det gäller den illegala immigrationen. Det gäller människohandeln, dvs. den internationella handeln med kvinnor och barn. Och det gäller penningtvätt.

Man markerar också att användandet av teknisk utrustning har ökat dramatiskt. Det gäller alltså att komma ihåg att de kriminella grupperna i en alltmer ökande takt är involverade i den illegala immigrationen och i handeln när det gäller kvinnor och barn i akt och mening att använda dessa i prostitutionen. Den s.k. *high tech*-kriminaliteten ökar också väldigt starkt, och den är mycket betydelsefull.

Bedrägerierna mot de finansiella intressena inom EU ökar också.

Allt det här gör naturligtvis, fru talman, att det ställs krav på att man inom EU verkligen använder effektiva medel, att man samarbetar på ett vettigt sätt.

Samtidigt måste man komma ihåg att det gäller att ha system som kontrollerar ordentligt och som också sätter åt dem som missbrukar sin makt. Därför hade vi i Folkpartiet en motion om att JO och JK skulle kunna få syna de utländska poliserna lika väl som man synar de svenska poliserna. Tyvärr fick vi inte majoritet för vårt förslag om att man skulle ha en lag om detta. Därför har vi reserverat oss i den delen.

Schengens informationssystem är i stora delar ett väldigt bra system. Och det krävs ju. Ska man kunna komma åt dem som begår kriminella handlingar måste man också ha ett system som katalogiserar och som man kan analysera. Det här är ju i stort ett beställningssystem.

Men än en gång blir det en konflikt med den enskilda personens integritet. Därför hade vi ett förslag om att man som person skulle kunna begära att få ut uppgifter om sig själv hos den nationella tillsynsmyndigheten. Vi begärde ett lagförslag. Tyvärr fick vi inte majoritet för det heller, vilket gör att vi har en reservation på det området.

Möjligheten att kroppsvisitera och göra husrannsakan när man misstänker någonting när det gäller dem som kommer in i landet väckte stark kritik i remissomgångarna. Regeringen har därför sagt att man inte kom-

mer med ett förslag om det här i propositionen, men man ska tillsätta en utredning.

För att understryka vikten av att det är bråttom ville vi att det skulle stå att det skulle hända snabbt. Tyvärr fick vi inte rätt där heller. Denna gång blev det en reservation, men vi hoppas verkligen att utredningen snabbt kommer till stånd.

Eftersom det här är områden som är allvarliga och som berör många människor har vi i Folkpartiet i vår partimotion föreslagit att det kanske inte är så bra att man har det kvar inom den tredje pelaren. I stället ser man till att man för över det mellanstatliga samarbetet när det gäller att bekämpa den internationella brottsligheten till den första pelaren. Det ger en större tyngd, och det ger bättre möjligheter att komma överens. Det var därför, fru talman, som vi skrev den motionen, Jag kommer också att yrka bifall till reservation 16.

En sak till vill jag nämna. Det gäller åtgärder mot narkotikabrottsligheten. Det kan aldrig lämnas tillräckligt mycket resurser till att bekämpa drogproblematiken. Det är sådana pengar i omlopp att det är svårt att förstå hur mycket pengar det ger för dem med rymligt samvete eller inget samvete alls som utnyttjar andra människors beroendeställning.

Ett sätt att komma åt det är att vidga möjligheterna för Europol. Men det kräver att polis och tull samarbetar mer effektivt än vad de gör i dag och att man också får gemensamma register och naturligtvis också gemensamma styrkor att sätta in när det behövs. Sist men inte minst är det viktigt att man ser till att man får ett förebyggande arbete som är värt namnet. Det gäller också rehabiliteringen.

Med detta, fru talman, vill jag yrka bifall till reservation 16.

Anf. 9 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v) replik:

Fru talman! Om jag inte hörde fel sade Siw Persson att det behövs ett informationssystem. Jag tolkar det som att man i Folkpartiet ändå är ganska positiv till en utbyggnad av SIS och tycker att det behövs bl.a. mot den organiserade brottsligheten.

Men är inte Siw Persson rädd för att det också kommer att innebära ett kontrollsamhälle och att många enskilda personer kommer att ha stora problem att begära en granskning? Jag vet att dessa frågor är profilfrågor för Folkpartiet. Jag vet också att Folkpartiet ligger ganska nära oss i Vänsterpartiet när det gäller flyktingfrågor och flyktingpolitik.

Ser inte Siw Persson denna rädsla för att det kan bli ett kontrollsamhälle? Anser inte ni i Folkpartiet att vi bör ha en parlamentarisk kontroll över dessa register?

Anf. 10 SIW PERSSON (fp) replik:

Fru talman! Jo, det är alltid en risk när man ska kontrollera andra människor. Det är därför alltid lika viktigt att man ser till att den person som kan bli utsatt har en möjlighet att få reda på vad som försiggår.

Det är just därför vi i Folkpartiet tillsammans med kd och m har skrivit den här reservationen. Det hade varit befriande om vänsterpartisterna också hade varit med på den, för då hade de levt upp till det de säger, att det är viktigt att man bevakar den enskilde personens integritet.

Prot.
1999/2000:112
18 maj

*Polissamarbete m.m.
inom Schengen*

Anf. 11 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v) replik:

Fru talman! Samtidigt är det väl så att ni inte har något emot själva Schengens informationssystem. Ni gör en markering med reservationen.

Jag vet att flyktingfrågorna annars är väldigt angelägna för Folkpartiet, och jag tycker att ni för en bra politik. Jag förstår egentligen inte varför ni inte ställer er bakom vår reservation om en parlamentarisk kontroll.

Anf. 12 SIW PERSSON (fp) replik:

Fru talman! Man ska inse att det inte är självklart att den parlamentariska kontrollen är den bästa. Den bästa kontrollen är alltid att den enskilda personen har rätt att bevaka sina intressen. När någon tjänsteman i sin tjänsteutövning begår ett fel ska det vara ett straff som verkligen är ett straff. Man ska inte stryka medhårs.

Anf. 13 KIA ANDREASSON (mp):

Fru talman! Miljöpartiet var emot att Sverige undertecknade Schengenkonventionen i december 1996. Vi avslog också regeringens förslag när riksdagen skulle godkänna detta våren 1998. Våra huvudargument emot var att konventionen band upp Sverige att ingå i det gigantiska registersystem som förkortas SIS, Schengen Information System. Där lagras många uppgifter, som också är resurskrävande att hantera.

Vi tyckte även att det blev mycket strängare regler för s.k. tredjemedborgare, de som inte har medlemskap i EU eller är anslutna.

Vi tyckte likaså att sloandet av personkontrollen av EU-medborgare var fel väg att gå. Man pratade också om kompensatoriska åtgärder. Länge var det ingen som visste vad kompensatoriska åtgärder egentligen innebar. Det var det som var nackdelen med hela det här förfarandet. När det gällde en grundlig diskussion om vad det egentligen konkret innebar var det ingen som egentligen visste det på detta stadium, när det började.

Först i mars 2001 kan Sverige anslutas. Först då ser vi konsekvenserna, så det är ett väldigt utdraget förfaringsätt som verkligen drabbar människor. Men ingen vet egentligen förrän långt senare, kan man säga.

De kompensatoriska åtgärderna blir hela tiden nya. Steg för steg kommer de att presenteras. De är mer omfattande, mer inskränkande för den enskilde personen. Det verkar hela tiden så positivt med fri rörlighet. Jag har sagt det förut. Det verkar så väldigt bra. Men i själva verket skulle de orden ersättas med vad de verkligen innebär, och det är hemlig kontroll av medborgarna.

Nu ska vi alltså godkänna en följdlagstiftning som har utarbetats av regeringen. Först funderade vi i Miljöpartiet över om vi över huvud taget skulle vara med i en följdlagstiftning eftersom vi har den åsikt som jag sade. Men eftersom en majoritet har beslutat att vi ska vara med i Schengensamarbetet har vi ändå fått engagera oss i dessa lagar och regleringar. Vi försöker att justera de, som vi tycker, värsta felaktigheterna.

Jag går nu in på de reservationer som Miljöpartiet har till detta betänkande och de förändringar vi vill ska åtgärdas.

Först har vi registersystemet, SIS. Det finns en spärlista för vissa medborgare. Det räcker om dessa personer, som det står, ”utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet”. Vi tycker att denna mening, ”hot mot allmän ordning och säkerhet”, är väldigt vag och ger utrymme för sub-

ektiv tolkning. Vi kräver en grundligare bedömning innan avvisning kan ske. Men av en artikel i Schengenkonventionen följer att Sverige och övriga Schengenstater åtar sig skyldighet att vägra tillträde för en utläning som förts upp på den s.k. spärllistan.

Sedan kommer vi över till viseringar. Sverige har fått åta sig att kräva visum av otroligt många fler länder än vi hade från början. Vi har alltså överlåtit beslutanderätten och, kan man nästan säga, myndighetsutövningen till andra Schengenländer. Vi har förbundet oss att införa visumtvång i fråga om dessa länder. Regeringen föreslår att en bestämmelse införs vilken innebär att en enhetlig visering som har utfärdats av en behörig myndighet i en Schengenstat även gäller i Sverige. Regeringen ska även ges möjlighet att ingå avtal med annan Schengenstat, om den staten ska representera Sverige vid beviljandet av viseringar. Inget enskilt land kan avskaffa visumtvånget från något av de länder som finns upptagna på en lista över visumpliktiga länder, eftersom visum till ett land i praktiken kommer att gälla hela EU. Endast 20 länders medborgare slipper visum för att inresa i EU.

Den här spärllistan i Schengens informationssystem gör att man också kan återkalla uppehållstillstånd. Vi vill att Sverige bedömer självständigt, inte schablonmässigt. Miljöpartiet anser i likhet med Sveriges advokatsamfund att det är anmärkningsvärt att ett starkt nationellt intresse i en annan Schengenstat för att en person inte ska beviljas uppehållstillstånd i det landet ska vara tillräckligt för att återkalla ett uppehållstillstånd i Sverige.

När det gäller gränsöverskridande övervakning kommer vi numera att tillåta att tjänstemän inom polis och tull får arbeta på svenskt territorium och får även medföra sina tjänstevapen. Om dessa tjänstemän skadar någon person på svenskt territorium är svenska staten ersättningskyldig utan att det kan ske någon tillsyn av deras utövande såsom vi har för andra tjänstemän som bedriver liknande verksamhet i Sverige – JK och JO.

Miljöpartiet anser att man inte kan godkänna detta på dessa grunder. Om svenska staten ska få skadeståndsskyldighet för utländska tjänstemäns handlande och det ska ersättas av svenska staten måste dessa naturligtvis stå under tillsyn. Vi vill över huvud taget inte att de ska bedriva sin tjänsteutövning här.

Många gånger när vi får information från Justitiedepartementets tjänstemän till justitieutskottet sägs det att gränsen för samarbetets djup går vid att vi inte ska överlåta myndighetsutövning till andra för att utövas på svenskt territorium. Men det har vi nu gjort! Dessutom avsäger vi oss egentligen självbestämmande över våra egna gränser.

Det finns också i Schengens informationssystem otroligt många mixade uppgifter som gör det hela väldigt svåröverskådligt och svårhanterligt. Och offentlighetsprincipen inom Schengen saknas. Det finns spaning och efterlysning av personer, föremål och fordon, och det gäller inte endast av brottslingar utan även andra personkategorier, t.ex. asylsökande. Jag vet att redan Europols register, som hanteras av Rikskriminalen, är otroligt resurskrävande och rörigt, som man säger, och det är svårt att få ut någonting vettigt av det. Det här registret är än värre.

När det gäller registeruppgifter anser Miljöpartiet i likhet med Datainspektionen att det direkt ska framgå av lagen om Schengens informat-

Prot.
1999/2000:112
18 maj

*Polissamarbete m.m.
inom Schengen*

ionssystem vad som ska gälla för enskildas rätt att ta del av uppgifter som sig själva i SIS.

Fru talman! Jag yrkar bifall till reservationerna 2, 4 och 6.

Jag vill också kommentera Gun Hellsviks tal om resurser. Jag kan instämma i det, och det har jag gjort hela tiden. Det är faktiskt ett av skälen till att vi är negativa till att vi ansluter oss till Schengensamarbetet. Det kräver otroliga resurser. Det är inte så lätt som Gun Hellsvik här sade, att vi hade trovärdiga utredningar. Jag jagade utredningar som kunde beskriva hur mycket det kostar, hur mycket resurser som ska utgå till Schengensamarbetet. Jag fick en rapport från Statskontoret. Det var den som hade gjorts mest grundligt. Där sade man: Vi kan inte veta alls. Det beror på vilka krav som ställs på Sverige. De kraven kommer att utformas efter flera inspektionsrundor i Sverige.

Men vi får bygga om flygplatser, och vi får anställa mycket mer folk för att se till de yttre gränserna. Vi får också en stor kostnad för IT-installationen för register och bevakningen dygnet runt för att kunna lämna ut uppgifter från registret och tolka de mixade uppgifterna. Visst kostar det. Vi tyckte från Miljöpartiet att de pengarna skulle kunna användas mycket bättre här inom den svenska polisen än i detta alternativ.

Det är en fråga till som inte har behandlats. Vi har fått ett brev från Hugo Tiberger, som är professor i sjörätt och annan transporträtt, till utskottet. Jag har berört det i diskussionerna inför avtalskrivningen och inför att vi antog det här i riksdagen. Det gäller de yttre gränserna, hur många problem som kan uppkomma där, inte minst med vår långa sjögräns samt allt det fritidsbåtsfolk som finns här på sommaren. Det är inte alls reglerat. Enligt konventionsartiklarna ska dessa människor kontrolleras precis som vid yttre gränskontroll. Det blir väldigt bökigt och konstigt. Det finns inte ett ord om hur det ska skötas, men enligt konventionstexten ska det göras. Vi har inte behandlat detta i utskottet över huvud taget.

Det behövs samarbete, och det har vi diskuterat nog i utskottet. Visst måste vi ha samarbete om brottsligheten, men detta är den sorts institution som gör att man skulle ha kunnat gå smidigare till väga än vad som görs i Schengentraktaten.

Tack, fru talman.

Anf. 14 GUN HELLSVIK (m) replik:

Fru talman! Först ett litet påpekande. Det fanns inte bara en utredning, den från Statskontoret. Det fanns också en utredning från Rikspolisstyrelsen som visade på de stora resursbehoven. Sedan lyssnar man tydligen på det man vill lyssna på.

Kia Andreasson säger att resurser behövdes till den vanliga polisen. Ja, Kia Andreasson och hennes parti ställde sig bakom alla besparingar på polisen på den tiden.

Vad jag egentligen skulle vilja få fram nu är den beklämndhet jag känner när jag hör Kia Andreasson lägga en så negativ klang i begreppet fri rörlighet, något som för mig i högsta grad är eftersträvarsvärt.

Jag tycker att det skulle vara rätt intressant att tänka oss tillbaka till 50-talet när Sveriges riksdag och parlamenten i övriga Norden, på initiativ från Nordiska rådet, fattade ett beslut som egentligen motsvarar Schengen, nämligen den nordiska passunionen. Då slapp vi att använda

pass, då skapade vi fri rörlighet inom Norden. Jag har inte gått tillbaka och läst protokollen från riksdagsdebatten då, och Miljöpartiet var inte med i riksdagen på den tiden, fanns inte som parti.

Jag hoppas att ingen i dag behöver skämmas över att de då uttalade sig negativt om den fria rörligheten. Kia Andreasson måste nog tillstå att vi i Norden knappast har fått ett kontrollsamhälle trots att vi har och har haft polissamarbete över gränserna, trots att vi har informationsutbyte mellan länderna, trots att vi har ett tullsamarbete. Nu utvidgar vi det för människan eftersträvansvärda, att få röra sig fritt.

Anf. 15 KIA ANDREASSON (mp) replik:

Fru talman! Vi i Miljöpartiet är mycket positiva till det nordiska samarbetet och det som sker där. Vi har hävdad att man skulle kunna börja med att göra mera inom det nordiska samarbetet.

Men det nordiska samarbetet är inte jämförbart med Schengensystemet. Det gäller ju så många andra länder med en annan kulturbakgrund och med en annan lagstiftning. Vi har ganska likartade förhållanden i Norden. Det är det som ligger till grund och som gör det lättare att ha särskilda regler för det nordiska samarbetet.

Historiskt sett var det Beneluxländerna, Frankrike och Tyskland som ville ha en zon med passfrihet, precis som i det nordiska samarbetet. Det var ett rimligt krav. De kunde då använda den modell som vi hade använt tidigare. Men att blanda in övriga stater i detta samarbete ställer till besvär, därför att vi är så olika. Vi har så olika grunder.

Jag vill bara nämna några punkter som Gun Hellsvik mycket väl känner till. Det gäller bl.a. synen på narkotika och på prostitution och vad Schengen leder till för handeln med kvinnor och barn.

Införandet borde inte ske på detta snabba sätt utan att man riktigt är medveten om konsekvenserna. Det är det som är det negativa i hanteringen.

Anf. 16 GUN HELLSVIK (m) replik:

Fru talman! Det var mycket intressant att höra att Kia Andreasson beskriver sin rädsla för Schengen med att länderna har olika kulturbakgrund. För mig är det berikande att vi är öppna och möts i våra likheter och olikheter. Jag är inte rädd för de olikheter som finns. Tvärtom, där finns den positiva och utvecklande utmaningen.

Min förhoppning är att den fria rörligheten på sikt ska sprida sig mycket längre än den begränsning som vi fortfarande kommer att ha genom Schengen.

Anf. 17 KIA ANDREASSON (mp) replik:

Fru talman! När det gäller kulturspridningen och utbytet är Miljöpartiets synpunkt att de är globala, och att de är – jag instämmer i de orden – berikande och på alla sätt positiva. Men för att det ska bli kulturspridning behöver man inte instifta Schengen som då utesluter andra kulturbärande inslag från att komma in i EU-gemenskapen, vilket faktiskt blir effekterna av Schengensamarbetet.

Prot.
1999/2000:112
18 maj

---

*Polissamarbete m.m.
inom Schengen*

Anf. 18 MÄRTA JOHANSSON (s):

Fru talman! Det är nästan så att jag är beredd att instämna i Gun Hellsviks lovsång till Schengen. Jag tycker också att detta är ett mycket stort beslut, och jag tror att det är bra för Sverige att komma med.

Det var den 16 april 1998 som vi hade den stora Schengendebatten här i kammaren. Dagens diskussion gäller, som tidigare har sagts här, de förslag till lagändringar från regeringen som behövs för att vi ska kunna bli operativa medlemmar i Schengensamarbetet.

Förslaget gäller också ett avtal som Sverige har ingått med Danmark om polisiärt samarbete i Öresundsregionen.

Lagrådet har yttrat sig över regeringens förslag, och regeringen har följt de synpunkter som Lagrådet har haft. Utskottet har också inhämtat yttrande från konstitutionsutskottet, socialutskottet och socialförsäkringsutskottet, och även dessa har tillstyrkt regeringens förslag.

Till de 24 hemställanspunkterna i betänkandet har det fogats 18 reservationer, och jag tänker beröra de olika förslagen samtidigt som jag kommenterar de flesta av reservationerna.

Jag börjar med det polisiära samarbetet och den nya möjligheten till gränsöverskridande övervakning och förföljande. Huvudregeln är att det krävs samtycket av behörig svensk myndighet för att internationell polis ska kunna vidta dessa åtgärder. Endast om det är mycket brådskande får åtgärderna vidtas utan föregående samtycke, och då krävs det att anmälan om att gränsöverskridande skett görs till behörig svensk myndighet så fort som möjligt och att den inte får pågå längre än fem timmar.

Om svensk myndighet begär att övervakningen ska upphöra ska detta ske omedelbart.

Miljöpartiet har avgett en reservation – som Kia Andreasson här har pratat för – där man är tveksam till att utländska tjänstemän ska tillåtas utföra gränsöverskridande övervakning och att de dessutom ska tillåtas att bära tjänstevapen. Men dessa förutsättningar fanns med redan när vi 1998 beslutade att ansluta oss till Schengenkonventionen, och riksdagen fattade dessutom detta beslut med kvalificerad majoritet.

I det här sammanhanget bör vi också nämna det förslag till godkännande av ett avtal med Danmark om polissamarbete i Öresundsregionen som innebär att när en svensk polis följer efter en person i Danmark begränsas rörelsemöjligheten till 25 kilometer från Öresundsförbindelsens slut. Sverige har inte infört motsvarande begränsning för danska poliser därför att vi vill att alla utländska poliser ska behandlas lika.

I den föreslagna lagen införs en bestämmelse om att de utländska poliser som kommer till vårt land är skyldiga att följa svensk lag. De ska enligt konventionen vara likställda med svenska poliser när det gäller straffrättsligt skydd, ansvar och skadestånd.

I en reservation från de borgerliga partierna, Vänstern och Miljöpartiet vill man att JO och JK ska kunna granska utländska polisers tjänsteutövning – Ingemar Vänerlov har talat om detta. Men enligt regeringens förslag och utskottets tillstyrkan är dessa poliser enligt konventionen underkastade sitt hemlands bestämmelser likaväl som när svenska poliser utövar myndighet i en annan Schengenstat, då är det JO och JK som kontrollerar dem. Därför behövs det inga regeländringar.

Så över till SIS, datasystemet som blir ett hjälpmedel för Schengenstaterna där en stat kan lägga in en s.k. rapport med begäran om att en

person som är efterlyst i detta land ska kunna utlämnas om han påträffas i ett annat Schengenland. Uppgifterna i SIS får bara avse personer, fordon och föremål. Uppgifterna vad gäller personer får bara avse identitetsuppgifter och en uppgift om huruvida personen är beväpnad eller kan tänkas tillgripa våld.

Varje land utser en myndighet som ska ha huvudansvaret för att den nationella enheten fungerar. Dessa myndigheter kallas för Sirenekontor – en besvärlig och lång förkortning. Rikspolisstyrelsen ska vara personuppgiftsansvarig. De myndigheter som kan få tillgång till registret är åklagarmyndigheter, polismyndigheter, Tullverket, Statens invandrarverk och kustbevakningen. Som tillsynsmyndighet för det svenska registret föreslås Datainspektionen.

När det gäller denna punkt finns det två reservationer. Den första är signerad av Gun Hellsvik m.fl. som vill att enskilda personers rätt att begära granskning av uppgifter om sig själva klart bör framgå av lagen. Men i Schengenkonventionen ska nationell rätt gälla. Av detta följer att det i den svenska personuppgiftslagen finns bestämmelser som reglerar den enskildes rätt att ta del av information om sig själv. Regeringen föreslår inte att andra regler än personuppgiftslagens ska gälla. Detta innebär att om någon så begär ska uppgifter lämnas ut, såvida de inte är sekretessbelagda.

Vänstern och Miljöpartiet vill bl.a. i en reservation ha ett parlamentariskt kontrollorgan för informationssystemet. Man tycker inte att Datainspektionen räcker som tillsynsmyndighet. Men Datainspektionen har denna uppgift vad gäller både polisregistret och Europols register. Konstitutionsutskottet, som har yttrat sig över detta, anser liksom regeringen att det inte behövs något parlamentariskt organ. Utskottet instämmer i detta.

”Straffprocessuella tvångsmedel i gränskontrollverksamheten” är rubriken på nästa reservation. Här vill man att regeringen skyndar på utredningen om integritetsfrågorna. Utskottet konstaterar att regeringen är i färd med att ta ett samlat grepp vad gäller de viktiga integritetsfrågorna. Direktiven till denna utredning beräknas bli klara nu under senvåren. Utskottet konstaterar också att frågan om tvångsmedel ska ingå i denna utredning. Vi får avvakta resultatet.

Sedan gäller det en reservation vars rubrik lyder ”Den inre utlänningskontrollen”, något som i huvudsak regleras av bestämmelserna i utlänningslagen. Enligt den lagen är en utlännings skyldig att på begäran av polisman visa upp sitt pass eller andra handlingar som visar att han eller hon har rättighet att vistas i landet.

Rikspolisstyrelsen har i samråd med Invandrarverket utarbetat föreskrifter för polisens handhavande av denna verksamhet. Syftet med kontrollerna är i första hand att spana efter personer för vilka det finns ett avvisnings- eller utvisningsbeslut. Man ska dessutom kontrollera att utlänningskontrollerna inte arbetar i Sverige utan föreskrivna tillstånd.

Vänstern och Miljöpartiet säger i sin reservation att de kompensatoriska åtgärderna har fått alltför stor tyngd och att detta kommer att drabba svenska medborgare med utomnordisk bakgrund. Socialförsäkringsutskottet säger i sitt yttrande om detta att det synes ofrånkomligt att verksamheten med inre utlänningskontroll måste öka i omfattning.

Prot.
1999/2000:112
18 maj

---

*Polissamarbete m.m.
inom Schengen*

Vårt land är i dag ett mångkulturellt land där invånarna skiljer sig från varandra såväl till namn som till utseende och kanske även vad gäller språket. Kontrollen måste utgå från detta förhållande. Utskottet anser inte att det finns anledning att befara att ökad kontroll leder till diskriminering men förutsätter att regeringen noga följer hur verksamheten utvecklas och vid behov vidtar åtgärder.

I artikel 5 i Schengenkonventionen anges att en utlänning kan beviljas vistelse upp till tre månader om han har giltigt pass och giltig visering, om sådan krävs, och inte finns på spärlista. Med ”utlänning” menas i detta fall en person som inte är medborgare i någon av EU:s medlemsstater eller i någon av de stater som deltar i Schengenarbetet. Regeringen föreslår en ändring i utlänningslagen som innebär att en utlänning får avvisas om han inte uppfyller Schengenreglernas inresekrav. Någon skyldighet att avvisa en utlänning som inte uppfyller kraven finns inte.

En bedömning ska ske i varje enskilt fall. Den som har rätt till asyl enligt Genèvekonventionen ska inte avvisas med hänvisning till de nya reglerna.

När får då ett uppehållstillstånd återkallas? Detta anges i utlänningslagen och får ske om utlänningen har rapporterats på spärlista eller medvetet lämnat felaktiga uppgifter eller om det finns mycket starka skäl för en annan Schengenstat att kräva ett återkallande. De myndigheter som ska tillämpa reglerna måste göra en bedömning från fall till fall eftersom det är en mycket ingripande åtgärd. För den som vistats i landet i fyra år eller mer får återkallelse endast ske om synnerliga skäl föreligger.

I reservation nr 12, som Gun Hellsvik yrkat bifall till, handlar det om resurser. Man påpekar där, helt riktigt, att det kostar pengar att få delta i Schengensamarbetet och att regeringen måste beakta detta i sitt budgetarbete.

I måndags deltog jag i ett sammanträde med polisstyrelsen i Västra Götaland. Vi fick en grundlig genomgång av planeringen inför det operativa Schengensamarbetet. Vi har ju i vår del av landet ett antal flygplatser och en mycket lång kuststräcka. Personalrekryteringen är i full gång – det gäller då inte bara poliser utan också i stor utsträckning civilanställda – och visst krävs det tankemöda och visst krävs det resurser.

I vårpropositionen föreslås det, som vi alla vet, en betydande ökning av ramen för rättsväsendet. Hur det här ska fördelas beslutar vi i denna kammare till hösten. Till slut ankommer det på Rikspolisstyrelsen att fördela medlen inom polisen.

Reservanterna anser att tillförda medel i vårpropositionen är otillräckliga. Men det är, som vi alla vet, oppositionens privilegium att alltid tycka att det är för lite. Vi får väl se hur långt de tusen miljoner som nu är ”nya, friska pengar” räcker. Behoven är stora; det vet även jag.

När det gäller Europol finns det tre reservationer. Miljöpartiet säger i en reservation att de vill att man verkar för att Europol ska avskaffas. Gun Hellsvik m.fl. har en reservation om att regeringen bör få i uppdrag att verka för en utvidgning om Europol. Vänstern och Miljöpartiet har en reservation om att man bör verka för att det inrättas ett särskilt kontrollorgan med parlamentariska inslag, något som Sven-Erik Sjöstrand har talat om.

Utskottet är positivt till Europols utveckling. Europol är ett mycket viktigt organ för att bättre komma till rätta – jag vågar inte säga bara komma till rätta – med den organiserade brottsligheten.

Vid mötet i Tammerfors med regeringscheferna antogs ett antal punkter för att ytterligare effektivisera kampen mot organiserad kriminalitet. Arbetet pågår för högttryck i olika arbetsgrupper. Vi bör avvakta en tid för att kunna avläsa resultatet innan man föreslår ytterligare förändringar.

Narkotikabrottsligheten behandlas också. I en reservation säger man att kampen måste intensifieras. I det fallet finns det inga delade meningar. Ministerrådet har tillsatt en arbetsgrupp mot olaglig handel med narkotika där Sverige deltar aktivt. Bl.a. har man föreslagit att polisen i EU:s medlemsländer ska vara skyldig att göra kemiska analyser på beslagtagna narkotika och ge sina kolleger i medlemsländerna del av provresultaten.

Vad gäller narkotiska läkemedel innebär Schengenkonventionen att en resenär får medföra narkotiska läkemedel för medicinsk behandling under förutsättning att en behörig myndighet i hemlandet utfärdat ett särskilt intyg.

Mängden läkemedel får omfatta maximalt 30 dagars förbrukning. I Sverige har vi strängare regler. Man får medföra läkemedel för högst fem dagar. Utskottet har tidigare behandlat denna fråga och begärde då ett tillkännagivande från riksdagen till regeringen om att Sverige skulle verka för en ändring av Schengenreglerna. Regeringen bedömer nu att det med kravet på ett intyg från en behörig myndighet faktiskt kan bli en bättre kontroll än i dag. Socialutskottet har yttrat sig i denna fråga och tillstyrker, liksom justitieutskottet, regeringens förslag med motiveringen att detta ger en möjlighet till fri rörlighet även för svårt sjuka människor.

Fru talman! Med detta yrkar jag bifall till hemställan i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

Anf. 19 KIA ANDREASSON (mp) replik:

Fru talman! Först vill jag justera mitt tidigare yrkande på bifall till reservationer. Jag vill yrka bifall till reservationerna 2, 3 och 5. Jag hade gått efter det justerade betänkandet. Det har ändrats nu.

Jag vill kommentera frågan om rätten att ta del av uppgifter om sig själv i datasystemet.

Datainspektionen, som ska vara tillsynsorgan, har själv i sitt remissvar sagt att det hade varit mycket bättre om det hade framgått direkt av lagen om Schengens informationssystem vad som ska gälla om det uppkommer konflikter.

Vad är skälet till att man inte kunde bifalla Datainspektionens krav?

Jag vill också kommentera det Märta Johansson sade när det gäller avvisning och återkallelse av tillstånd att vara här i landet, nämligen att det ska vara prövning i varje enskilt fall. Då är vi ju överens. Varför kunde inte det framgå? Det finns ändå i konventionen en text och en förbindelse som säger att man skulle kunna göra på annat sätt och att det kunde räcka med spärlista. Varför framgår det inte tydligt att det ska tolkas så som Märta Johansson säger?

Anf. 20 MÄRTA JOHANSSON (s) replik:

Fru talman! När det gäller Datainspektionen och deras önskemål har jag faktiskt ingen uppgift, så jag kan inte ge något svar på det.

Det här har regeringen sagt, och utskottet har tagit det. Vi har inte hört ett ljud om att detta inte skulle vara passligt.

När det gäller avvisning och Genèvekonventionen så är det ju konventionen vi har anslutit oss till.

Jag vet inte om det var det Kia Andreasson menade – att vi inte släpper in folk.

Anf. 21 KIA ANDREASSON (mp) replik:

Fru talman! När det gäller Datainspektionens remisser förutsätter jag att man läser remissvaret och tittar noga på vad som sägs och bedömer det. Det är ju ett väldigt bra institut vi har i Sverige att de som är berörda av ett förslag får komma med förslag till förbättringar. Jag tycker att svaret hänger lite i luften.

Märta Johansson ger referens till en annan konvention. Det är ju därför det blir komplicerat, när det står olika texter i olika konventioner som man kan referera till. Därför bör det framgå klart vad som gäller om det skulle uppstå en konflikt.

Anf. 22 MÄRTA JOHANSSON (s) replik:

Fru talman! Jag har inte författat texten, och jag tycker nog att det är tillräckligt det som står.

Anf. 23 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v) replik:

Fru talman! I mitt inledningsanförande tog jag upp en del frågor som jag tänkte ställa till Märta Johansson. Jag sade bl.a. att det verkar vara en ganska formell debatt vi har här i kammaren i dag. Min första fråga är: Anser Märta Johansson att det är en bra demokratisk ordning att först besluta om en anslutning och två år senare få redovisat vad detta anslutande innebär? Tycker Märta Johansson att det är så vi i parlamentet ska förvalta förtroendet som folkvalda?

Vi som har varit kritiska till Schengen kan känna att vi inte kan förändra någonting just nu. Det sägs också i svaret i betänkandet att vi inte kan förändra mycket. Det är snarare så att vi i Sverige ska leva upp till gjorda åtaganden.

Hur ser Märta Johansson på frågan om demokrati och att vi ska leva upp till gjorda åtaganden?

Anf. 24 MÄRTA JOHANSSON (s) replik:

Fru talman! Det var klart den 16 april 1998 att det var ramavtalet vi tog. Detaljerna skulle utformas senare. Man kan kanske tycka att det är bättre att ha allting på bordet när man fattar beslut. Det kan även jag tycka. Men förutsättningarna var givna, så detta är inte något överraskande.

Anf. 25 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v) replik:

Fru talman! Som jag sade i mitt anförande hade vi gärna sett att man hade gjort en konsekvensanalys. Det här är jättestora ärenden. Vi pratar om många registerfrågor. Vi pratar om polisdatalagen, belastningsregister, misstankeregister m.m. Vi kommer in på SIS, som vi har diskuterat.

Det är verkligen stora frågor. Att försvara den personliga integriteten är ju viktiga frågor.

Att de som tar sin tillflykt till Sverige blir bra behandlade är också en stor fråga.

Därför tycker jag att vi skulle ha haft betydligt mer papper på bordet och avvaktat med beslutet om Schengen. Det känns som en parodi att ha den här debatten i dag eftersom vi inte kan påverka någonting. Det är inte så demokratin ska vara i den högsta lagstiftande församlingen i Sverige. Tack.

Anf. 26 MÄRTA JOHANSSON (s) replik:

Fru talman! Sven-Erik Sjöstrand var ju inte med 1998, och kanske inte så noga läste de förutsättningar som gavs till ramavtalet. Sven-Erik Sjöstrand har sin uppfattning. Vi andra visste vad som komma skulle.

Anf. 27 GUN HELLSVIK (m) replik:

Fru talman! Märta Johansson kommenterade vår reservation när det gällde kravet på ökade resurser. Märta Johansson sade att det i vårpropositionen föreslås en ökning till rättsväsendet på en miljard. Man ska komma ihåg att rättsväsendet på ett mycket seriöst sätt har visat att man behöver två miljarder. I vårpropositionen säger regeringen att den här miljarden ska fördelas främst mellan polis, domstolar och kriminalvård. Det ger oss ett klart besked om att polisen i varje fall inte kan få en miljard. Det kommer att ligga under detta.

Vi ska till detta kopplas att Rikspolisstyrelsen har krävt 1,4 miljarder och pekat på att det är nödvändigt för att man ska klara verksamheten.

Nu sade Märta Johansson med vänlig min och med vänligt tonfall att det är oppositionens privilegium att tycka att pengarna inte räcker. Men vi moderater tycker att vi har gott sällskap av rikspolischefen, som ju inte tillhör oppositionen. Innan han var rikspolischef var han socialdemokratiskt statsråd. Efter det att vårpropositionen lades fram har han i Polistidningen markerat att man inte kommer att kunna klara sig med de pengar som regeringen föreslår.

Anf. 28 MÄRTA JOHANSSON (s) replik:

Fru talman! Det eviga problemet med pengar lär vi aldrig komma ifrån. Det är ett bekymmersamt läge. Det vet vi. Men tusen miljoner till hela rättsväsendet är ändå väldigt mycket mer pengar än vad vi har fått på länge. Jag litat på att man ska kunna hantera dessa pengar på ett vetligt sätt, och hoppas på tillskott åren därpå.

Anf. 29 GUN HELLSVIK (m) replik:

Fru talman! Vi kan komma ifrån problemet. Från moderat sida har vi föreslagit en ökning för rättsväsendet i enlighet med de visade behoven. Märta Johansson kan övertala sina partikolleger att rösta på vårt förslag. Då klarar vi av problemet.

Anf. 30 MÄRTA JOHANSSON (s) replik:

Fru talman! Om man vill lägga mer pengar på rättsväsendet nu, måste de tas från något annat ställe. Det är inte säkert att det är bättre.

Prot.
1999/2000:112
18 maj

---

*Polissamarbete m.m.
inom Schengen*

Vi vill gärna lägga mycket pengar på det förebyggande arbetet på den sociala sidan så att vi får pengar till våra fritidsgårdar och annat viktigt arbete i vårt land. Men det går åt mycket pengar.

Anf. 31 GUNNEL WALLIN (c):

Fru talman! Våren 1998 godkände riksdagen, som tidigare sagts, Sveriges anslutning till Schengensamarbetet. För att Sverige ska kunna medverka fullt ut i samarbetet krävs det lagstiftningsåtgärder, ombyggnad av flygplatser, åtgärder vid gränskontroller plus en massa andra praktiska förberedelser. Detta krävs för att det operativa arbetet ska kunna starta nästa vår. Den fria rörligheten för personer betyder att personkontrollerna vid inre nationsgränser mellan Schengenstaterna ska upphöra.

Jag skulle dels vilja lyfta fram vissa delfrågor med praktisk tillämpning för en effektiv användning av resurserna och för ett förebyggande arbete, dels vilja instämma i vissa reservationer, eftersom jag inte hade möjlighet att delta vid utskottets justering av detta ärende.

En av förutsättningarna var att den yttre gränskontrollen, som är anordnad i enlighet med Schengenkonventionens krav, och Schengens informationssystem är infört.

Centerpartiet har i sin partimotion i höstas om ökad rättstrygghet yrkat på inledande av en försöksverksamhet med gränsöverskridande polis-samarbete i Tornedalen för utvecklande av samarbetet och underlättande av brottsbekämpningen i de regioner där Sverige gränsar till andra länder, t.ex. Tornedalskommunerna Haparanda, Övertorneå och Pajala. Det finns i Övertorneå kommun redan ett väl utbyggt samarbete när det gäller väsentliga delar av samhällsservicen med Ylitornio kommun på den finska sidan.

Möjligheterna att från de nämnda svenska kommunerna i en akut situation förfölja finska brottslingar in på finskt territorium är för närvarande obefintliga, men i och med beslutet om Schengensamarbetet kommer sådana möjligheter att föreligga. Det är min förhoppning att regeringen ger Rikspolisstyrelsen i uppdrag att inleda och utöka ett polissamarbete över gränsen, bl.a. i Tornedalen. Det är sedan upp till Rikspolisstyrelsen att delegera uppgiften till den regionala myndigheten.

Det måste till ett nationellt beslut för att ett sådant här förföljande och motsvarande samarbete ska kunna genomföras. Utifrån detta resonemang yrkar jag bifall till Centerpartiets yrkande 20 i motion Ju905.

Centerpartiet ställer sig också bakom reservationen om JO:s och JK:s tillsyn. Svenska staten är skyldig att ersätta skador som vållats av tjänstemän som utövar myndighet här. Det är rimligt att JO och JK ska kunna granska deras tjänsteutövning.

Dessutom ställer jag mig bakom reservation 6 om straffprocessuella tvångsmedel i gränskontrollverksamheten. Den utredning som regeringen aviserar bör komma så snabbt som möjligt. Det står i betänkandet att det kan ta flera år i anspråk, men vi har nyss från denna talarstol av Märta Johansson fått höra att den ska bli klar sent i år.

Vad gäller Schengens informationssystem vill Centerpartiet ställa sig bakom reservation 4. Enskilda människors rätt att begära granskning av uppgifter om sig själva hos den nationella tillsynsmyndigheten ska klart framgå av lagen.

Den alltmer ökande organiserade brottsligheten, som har förgreningar i ett flertal länder, kräver ett utökat polissamarbete mellan länderna. Vi i Centerpartiet anser att det är bra med ett utökat samarbete med Europol, inte minst i förebyggande syfte. Det gäller narkotikahandel, penningtvätt och den alltmer ökande människohandeln.

Det krävs dock poliser och resurser för att bedriva detta arbete. Vi hörde också Märta Johansson säga att en stor del är civilanställda, men också för dem krävs det resurser. Jag vill från Centerpartiets sida starkt betona att resurserna inte får tas från den befintliga polisen, som redan i dag har svårt att klara sina åtaganden. Att rycka poliserna från närpolis-tjänsterna har varit brukligt den senaste tiden, och på många ställen står dessa obemannade. Det måste till både resurser och fler poliser.

Det har i andra sammanhang aviserats förändringar t.ex. i tullens verksamhet, och det behövs resurser för att möta de ökande behoven också på detta område. Vi har en lång kust med många möjligheter till införsel. Det måste finnas möjligheter till bevakning. Vi har bara under de senaste dagarna kunnat ta del av uppgifter om stora narkotikabeslag som har gjorts. Hur mycket som passerar gränserna är det ingen som vet.

Jag deltog inte vid justeringen men vill med det som jag har anfört i den här debatten markera Centerpartiets ställningstaganden i detta sammanhang.

Anf. 32 MÄRTA JOHANSSON (s) replik:

Fru talman! Jag vet inte om det var jag eller Gunnel Wallin som hörde fel, men det som jag sade om utredningen om integritetsfrågorna var att direktiven håller på att skrivas och ska vara klara under senvåren.

Anf. 33 GUNNEL WALLIN (c) replik:

Fru talman! Det är viktigt att vi klargör det här. Jag blev lite förvånad, eftersom det stod att utredningen skulle ta två år. Jag vill verkligen påminna om att det är viktigt att utredningen skyndas på, även om det gäller en svår fråga.

Anf. 34 TOM HEYMAN (m):

Fru talman! Den nordiska passfriheten har fungerat väl sedan 1954, och Sveriges strävan att bibehålla denna passfrihet har varit ett viktigt inslag i Schengenförhandlingarna. De nordiska länderna har alla deklarerat att den nordiska passunionen ska bestå och att ingen yttre gräns får upprättas mellan de nordiska länderna. Risken är ändå stor att så nu sker.

Schengenavtalet är konstruerat för att passa länderna på Europas kontinent, och avtalet skapar omedelbart svårigheter när det ska tillämpas i Sverige. Problem uppstår eftersom all kust per definition är att betrakta som yttre gräns. Därmed drabbas all sjöfart till och från Sverige liksom även sjöfart till och från Gotland av avtalets kontrollkrav, oavsett om kontrollerna fyller någon vettig funktion eller ej. Detta gäller för all handelsjöfart – undantag medges bara för tidtabellsbundna färjelinjer – och även för de många fritidsbåtsägarna, som sedan generationer tillbaka är vana vid att kunna röra sig obehindrat mellan länderna.

Den projektorganisation som Rikspolisstyrelsen tillsatte kom också fram till mycket omfattande krav på kontroller både för yrkessjöfarten och för nöjesseglarna. Som exempel kan nämnas att all trafik som passe-

rar Göteborg upp till Vänern skulle tvingas till kaj i Göteborg för besättningskontroll, en rutin som inte har förekommit på flera decennier. Mälartrafiken skulle på samma sätt tvingas kontrolleras i Södertälje. För alla fritidsbåtar skulle i praktiken den nordiska passfriheten upphöra och krav på klarering återinföras på ett mer omfattande sätt än vad som gällde före 1954.

Sent omsider lär man på departementet ha noterat detta problem, men det finns ingen indikation på vilka åtgärder man avser att vidta. Rikspolisstyrelsens arbetsgrupp lär vara upplöst, och arbetet med tillämpningsbestämmelserna lär ligga nere. Om detta säger utskottet inte ett ord. Min motion, Ju16, avstyrks utan någon sakbehandling och utan någon motivering över huvud taget. Kia Andreasson har just bekräftat att så är fallet.

Fru talman! Sveriges långa kust skapar helt andra förhållanden för gränskontroll än vad som gäller för staterna på kontinenten. Vi har heller inte samma problem med havsövervakning här som t.ex. kuststaterna vid Medelhavet. Det är därför inte rimligt att samma bestämmelser ska gälla vid alla gränser och kustavsnitt oavsett vilka problem som finns. Det är heller inte rimligt att polisen och Kustbevakningen nu tar Schengenavtalet till förevändning för att bygga upp en omfattande kontrollapparat som det inte finns något praktiskt behov av.

Jag förutsätter att regeringen i god tid före ikraftträdandet redovisar hur den nordiska passfriheten kan bibehållas enligt nu gällande regler, och det är min förhoppning att man i utskottet delar denna uppfattning. Jag skulle uppskatta om Märta Johansson här kunde bekräfta detta.

Anf. 35 MARGIT GENNSER (m):

Fru talman! Jag yrkar avslag på hela propositionen 1999/2000:64 och bifall till motion Ju20 under mom. 1. I mitt anförande kommer jag först att uppehålla mig vid de mer triviala aspekterna av den nya lagstiftningen om polisarbete m.m. inom Schengen.

En av de stora vinsterna med EG, EU och EES är den fria rörligheten för människorna över gränserna. Detta är egentligen endast en viss återgång till förhållanden som gällde före första världskriget, då människorna fick flytta fritt mellan länderna. De inre gränserna skulle återigen om inte försvinna så i vart fall bli mindre påträngande och synliga.

Praktiska kompensatoriska kontrollåtgärder av framför allt den gränsoverskridande brottsligheten kan uppnås på olika sätt. Det framgår också av propositionen. Det enklaste sättet är samarbete mellan olika länder med hjälp av modern teknik – datorer, fax, telefon m.m. Sekundsnabba förbindelser kan etableras med andra länders myndigheter samtidigt som de svenska gränsmyndigheterna och svensk polis sköter sina åligganden på svenskt territorium. Detta är en enkel lösning som inte behöver göra intrång på vårt lands självbestämmanderätt och suveränitet.

När man ska lösa ett problem har jag lärt mig att det är lämpligt att alltid välja den enklaste lösningen framför den mer komplicerade. Varför gör man inte så? Samarbetet ansågs ha, jag citerar från propositionen: ”ett egenvärde i det att samarbetet mellan medlemsländernas myndigheter fördjupas och förstärks.”

För de länder som anser att EU ska bli en central stat, en helt integrerad politisk union, är Schengenavtalet ett sätt att i det fördolda uppnå politiska mål som man i det längsta gömt undan för medborgarna, fram-

för allt i länder som Sverige, Danmark och Storbritannien. Vi bör därför välja en lösning där vi stärker våra egna resurser hos polis, invandrarverk osv. och avstår från att ge främmande lands myndigheter befogenheter i Sverige. I propositionen väljs inte denna enkla lösning utan en långtgående. Därför bör regeringens proposition avslås.

Tyvärr har det visat sig att Schengenavtalet inte motsvarar de förväntningar man ställt på det. Belgien har nyligen suspenderat avtalet gällande passfrihet vid de inre gränserna. Inflödet av asylsökande ökade för snabbt. Schengenavtalet har också medfört att kontrollen av narkotikabrottsligheten har havererat totalt och att korruptionen har brett ut sig. Då blir inte kontrollen av de yttre gränserna särskilt bra.

Men så till det allvarligaste: En självständig nation anses ha vissa självklara kännetecken som klart erkända och utmärkta gränser, en egen valuta samt en myndighetsutövning som är förbehållen den egna tjänste- och ämbetsmannakåren. Rättssäkerheten hänger samman med att ett land har sina egna myndigheter – polis, tull och domstolar osv. – och att inte andra länders myndigheter tar över. Suveränitet är viktigt för rättssäkerheten och för folks välfärd.

Lyssna till Polens uttalande häromdagen om den tyske utrikesministerns tal vid Humboldtuniversitetet i Berlin. Utrikesminister Fischer talade varmt för EU som politisk union. Han var faktiskt ärlig, för han talade om vad han ville. ”Vi”, sade Polens talesman, ”har slagits hårt och bittert för vår självständighet, när vi levde inom Sovjetsfären. Vi vill inte än en gång ge upp vår suveränitet som vi nu vunnit.” Polackerna vet vad de talar om. Lyssna på dem!

Men har inte vårt godkännande av Schengenavtalet, eller rättare sagt Amsterdamavtalet, för de hänger ihop numera, gjort att vi inte längre har ett fritt val? Många hävdar detta. Här kommer jag till en av kärnpunkterna i EU-lagstiftningen. Den är svåröverskådlig, och vissa avtal som tillmäts stor betydelse innehåller trots detta få fasta legala förpliktelser. Det är som har sagts i debatten: Var fanns konkreta fakta när vi antog Schengen och Amsterdam? De var de som saknades. Det är därför allting blir så konstigt, och det är därför jag står här. Jag känner att jag faktiskt inte har skött min uppgift riktigt ordentligt. Jag borde ha opponerat mig oerhört mycket mer drastiskt när dessa avtal var uppe.

Naturligtvis ska vi komma ihåg att EU:s kärnländer, som vill se en federal lösning, har arbetat medvetet med luddiga formuleringar och mycket lite konkretion. Det är denna målkonflikt vi faktiskt måste se på öppet.

Jag är inte ensam om att ha varit försumlig. Jag talade med erfarna brittiska parlamentsledamöter häromveckan, både Labour och Tories, och de sade detsamma. Konkretionen saknas och lagstiftningen är inte som vi är vana att se lagstiftning. Det är detta jag säger: Vi måste säga ifrån någon gång. Jag tror att det är viktigt. Annars kan vi få växande oenighet och växande konflikter. Det är därför jag yrkar avslag på regeringens proposition. Det är väl mest av symbolisk natur, men kanske kan det vara en väckarklocka.

Ännu en lärdom bör dras av det här förloppet. Avtal som i grunden syftar till att ändra vår självständighet som nation måste, tror jag, i framtiden bli föremål för folkomröstningar. Nästa avtal som står i tur är avta-

Prot.
1999/2000:112
18 maj

---

*Polissamarbete m.m.
inom Schengen*

let i Nice. Varför? Jo, den politiska eliten och folken har helt uppenbart olika mål.

Parlamentsledamoten John Redwood, tidigare minister, är känd för sin självständighet och kunnighet – kanske är han alltför självständig och kunnig för sitt eget politiska bästa. Han har begärt folkomröstning i Storbritannien. Jag kommer att ställa samma krav för svenskt vidkommande vad gäller det kommande avtalet i Nice.

Anf. 36 KIA ANDREASSON (mp) replik:

Fru talman! Jag uppskattar Margit Gennsers inlägg och kan instämma i mycket av det hon sade. Men mest väsentligt var just avslutningen – att vi bör dra lärdom av vad vi ser och ta detta som ett exempel för framtiden. Jag hoppas verkligen att Margit Gennser inom sitt parti kan göra halt, att hon kan influera och i samtal med andra visa baksidan av att hantera ett ärende på detta sätt.

Anf. 37 MARGIT GENNSER (m) replik:

Fru talman! Jag vet inte riktigt vad jag ska svara på det. Jag kanske försöker föra in en ny tradition av viss självständighet.

Anf. 38 ROY HANSSON (m):

Fru talman! I mitt anförande kommer jag att beröra förhållanden på och omkring Gotland. Jag har i en motion, Ju215, särskilt tagit upp hur uppgifterna enligt Schengenavtalet ska lösas på Gotland. Vidare har jag aktualiserat ärendet i en fråga till justitieministern nyligen.

Nu är motionen Ju215 behandlad i betänkandet, men enligt min mening har utskottsmajoriteten inte tagit frågan på allvar eller inte förstått frågans betydelse för polisen på Gotland. Utskottsmajoriteten har vidare inte tagit med i beräkningen att vi för Sveriges trovärdighets skull måste uppfylla våra åtaganden gentemot övriga länder inom Schengensamarbetet.

I reservation 12 tas det jag anför i motionen upp, och jag beklagar därför att det troligen inte går att samla någon majoritet kring reservation 12. Jag yrkar bifall till reservation 12 under mom. 19.

Fru talman! Majoriteten i utskottet avfärdar min motion med hänvisning till ett frågesvar som justitieministern lämnat tidigare. Av svaret framgår att regionala genomförandeplaner tydligen har upprättats. Det är bara det att planer inte löser problemen, utan det är verkligheten som betyder någonting.

I genomförandeplanen för Gotland krävs som ett absolut minimum 10 nya polistjänster, helst 15, för att man ska kunna lösa förelagda tillkommande uppgifter. Efter vad jag har erfarit kommer Gotland inte att få dessa nya tjänster. Och även om man hade tilldelats de önskade tjänsterna, hade det inte funnits några poliser att anställa för dessa nya uppgifter.

Betänkandet ger därför inte vare sig svar på min motion eller en lösning på den akuta situationen för polisen på Gotland. Det vore intressant att få en kommentar från utskottsmajoriteten om detta.

Fru talman! För att göra situationen än värre pågår just nu ett arbete med att avveckla tullens hela organisation på Gotland. Jo, det är sant! För någon vecka sedan gjorde polisen ett stort narkotikabeslag på 1,6 kilo heroin. När nu sådant förekommer är det högst betänkligt att man inför

tillkommande nya uppgifter inte förstärker polisen utan i stället försvagar möjligheterna att ingripa genom att avveckla tullen. Så är läget.

I ett frågesvar till mig för någon vecka sedan meddelade justitieministern att det är Kustbevakningen som själv har att ta ansvar för både den yttre gränskontrollen och den inre personkontrollen till sjöss. Det är nog bra med det, men Kustbevakningens fartyg är inte alltid bemannade eller till sjöss. Och även om så vore fallet är det inte nöjaktigt med hänsyn till det stora område som farvattnen kring Gotland utgör.

De gotländska farvattnen utgör 25 % av Sveriges farvatten och är vår och EU:s huvudsakliga gräns österut. Det är svårt att ingripa med endast ett kustbevakningsfartyg på detta stora område. Justitieministern ger inte någon lösning på hur det ska gå till i sitt frågesvar. Det vore pinsamt om vi inte kan göra trovärdigt att vi klarar övervakningen av denna gräns.

Jag beklagar att såväl regeringen som utskottsmajoriteten tar så lätt på denna fråga. Den är självfallet viktig för hela vårt land, men inte minst på Gotland.

Gotlands polisdistrikt är litet, och därför finns det inte någon möjlighet att omfördela inom distriktet. På andra ställen i landet läggs tydligen andra verksamheter ned, och det sker en omfördelning av resurser till dessa nya uppgifter. Det går inte att göra på Gotland. Där finns t.ex. inte fem närpolisdistrikt att lägga ned.

Om en omfördelning ska ske – och det måste det göra – så kommer minst tio poliser att tas från nuvarande verksamhet. Var och en inser betydelsen av detta och vad det kommer att få för konsekvenser för nuvarande polisverksamhet.

Fru talman! Mina frågor från motionen och min fråga till justitieministern kvarstår: Hur ska det bli möjligt för polisen att lösa förelagda nytillkommande uppgifter utan att det tillförs personal härför?

Möjligen har företrädarna för utskottsmajoriteten någon kommentar till detta, eftersom regeringen saknar företrädare här i dag.

Anf. 39 MÄRTA JOHANSSON (s):

Fru talman! Det är riktigt att Gotland har en lång kuststräcka. Det har vi även på västkusten. Om Roy Hansson var här då jag höll mitt anförande, hörde han att jag berättade om att vi i vår polisstyrelse planerar för att Schengensamarbetet ska kunna träda i kraft i mars år 2001, som det är sagt.

Jag är alldeles övertygad om att man gör detta på Gotland också. Vi talade om resurser, och vi vet att det tillförs medel. Jag är övertygad om att Rikspolisstyrelsen vid sin fördelning tar hänsyn till Gotlands belägenhet i Östersjön.

Anf. 40 ROY HANSSON (m):

Fru talman! Det var ett ganska dåligt exempel att jämföra västkusten med östkusten. För det första utgör Gotlands farvatten 25 % av Sveriges yttre gräns och är EU:s yttre gräns österut. Gränsen västerut vetter mot ett annat EU-land, och det kan därför inte vara lika angeläget att bevaka det.

För det andra kan polisdistrikten på västkusten samverka utan större svårigheter. Vart och ett av dem är dessutom större, och det går lätt att samla kraft till sådana här uppgifter. Polisdistriktet på Gotland är det

Prot.
1999/2000:112
18 maj

*Polissamarbete m.m.
inom Schengen*

minsta, och det ligger som bekant vatten runtom. Det torde därför vara ganska svårt att samverka med andra polisdistrikt, i varje fall omedelbart. Det var alltså en dålig jämförelse.

Efter vad jag erfar är ingen hjälp att vänta från Rikspolisstyrelsen. Att lösa den här nya uppgiften kommer att begränsa polisens verksamhet på Gotland. För detta finns inget försvar, vare sig i betänkandet eller från regeringshåll. Så ser verkligheten ut.

Anf. 41 MÄRTA JOHANSSON (s):

Fru talman! Jag jämförde inte kusterna. Vad jag ville säga med exemplet från västkustens arbete var att det inom varje polisstyrelse i detta land pågår förberedelser för att vi ska kunna delta i det operativa Schengensamarbetet.

Vi vet också att Schengens inspektionsgrupper reser runt här i landet och ser till att det fungerar. Om de anser att det inte fungerar så godkänns vi inte.

När det gäller pengarna tycker jag att Roy Hansson ska vänta till i höst med att måla någon på väggen.

Anf. 42 ROY HANSSON (m):

Fru talman! Förberedelser görs i alla polisdistrikt, och jag tror att polismästaren på Gotland var bland dem som var tidigast ute. Hon såg bekymren när det här kom. Hon såg Gotlands isolerade läge i jämförelse med andra polisdistrikt, där det är möjligt att samverka.

Visst nämnde Märta Johansson samarbete, men det är skillnad på östkusten och västkusten. På Gotland har vi hela EU:s yttre gräns österut. På västkusten vetter gränsen mot ett annat EU-land.

Det är bra att inspektionsgrupperna åker runt och tittar. En farhåga som jag redovisade i mitt anförande var just att det vore pinsamt för Sverige om dessa grupper påtalade att vi inte klarar förelagda uppgifter. Och som jag sade finns det *ett* kustbevakningsfartyg som har att bevaka 25 % av Sveriges gräns. Då är det inte lätt att göra ingripanden. Jag tror att det kan bli ganska pinsamt om vi får underkänt på den här punkten, och jag hoppas att det inte inträffar.

”Vänta till i höst”, sades det. Då är det för sent. Det är nu vi måste vidta åtgärder för förberedelserna, såväl för polis, tull som för kustbevakning.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 11 §.)

8 § Internationell rättslig hjälp i brottmål

Föredrogs
justitiekammarens betänkande 1999/2000:JuU19
Internationell rättslig hjälp i brottmål (prop. 1999/2000:61).

Anf. 43 YVONNE OSCARSSON (v):

Fru talman! Jag vill börja med att säga att det här ärendet inte har tillhört de lättaste som jag har varit med om att arbeta med. Det är ett mycket komplicerat och svårt arbete att förstå de här frågorna.

Vänsterpartiet står bakom alla tre reservationerna, men jag tänker bara yrka bifall till nr 1 och nr 3.

Vi vill först och främst framhålla att förslaget om reglering innehåller många saker som vi tycker är positiva. Vi är väl medvetna om att den internationella brottsligheten ökar och att en av förutsättningarna för att stävja den är att vi har ett väl fungerande samarbete mellan de rättsvårdande myndigheterna i de olika länderna. I denna mening delar Vänsterpartiet utskottets bedömning.

Det är bra att det nu blir en enhetlig reglering för under vilka förutsättningar som Sverige kan lämna rättslig hjälp i brottmål. Det handlar om mycket komplicerade frågor, varför enhetligheten är en förutsättning dels för att detta ska kunna förstås av vanligt folk, dels för att det hela ska kunna tillämpas på ett rättssäkert sätt.

Det är enligt vår åsikt bra att man förenklar förfarandet vad beträffar ansökningar så att de kan lämnas direkt till åklagare och domstol i stället för att ta omvägen via diplomatiska kanaler. Det är också bra att man åtminstone vad beträffar tvångsmedelsanvändningen bibehåller kraven på dubbel straffbarhet.

Den generella regeln att åklagare och domstolar ska kunna ställa upp villkor som begränsar möjligheten att utnyttja överlämnat material är också viktig.

Det finns dock andra delar i den föreslagna lagstiftningen som vi ställer oss mer tveksamma till. I detalj har dessa redovisats i vår motion och nu även i de reservationer som vi står bakom, av vilka jag nu bara yrkar bifall till nr 1 och nr 3.

Den första reservationen handlar om ett förbud för svenska åklagare att begära rättslig hjälp utomlands med åtgärder som inte är tillåtna i svensk rätt. I Sverige pågår just nu en het debatt om användande av exempelvis buggning i förundersökningar. Den lagrådsremiss som under våren förelagts Lagrådet har fått skarp kritik, och man har åter tvingats ta tillbaka den för omarbetning. I det förslag som i dag ligger på riksdagens bord ger man möjlighet för svenska åklagare att använda sig av tvångsmedel utomlands som inte är tillåtna i Sverige. Detta ger en märklig klang och kan givetvis inte tolereras.

Den andra reservationen handlar om överförande av frihetsberövade för förhör utomlands m.m. Vi anser givetvis att det ska vara möjligt att överföra frihetsberövade för förhör utomlands. Vad vi vänder oss emot i detta fall är återigen att Sverige inte försäkras om att svenska rättsprinciper efterlevs. En person som inte samtycker till att överföras kommer inte att bidra till att föra utredningen vidare framåt. Detta innebär att landet som begärt överförande kommer att vara tvunget att ta till tvångs-

Prot.
1999/2000:112
18 maj

*Internationell rättslig
hjälp i brottmål*

medel för att uppnå sitt syfte. Det som då finns till hands är att kräva vittnesmål under ed. Visserligen skyddas den överförde från förhör om egen brottslighet, men detta kan inte anses tillräckligt om svenska rätts-traditioner ska anses vara uppfyllda.

En annan del av reservationen handlar om rätten till överklagande. Ett överförande för förhör utomlands måste anses vara en så ingripande åtgärd för den drabbade att en möjlighet till överklagande borde införas.

Vad sedan beträffar den tredje reservationen vill jag inledningsvis framhålla att den lagstiftning som riksdagen beslutar om i dag också ska kunna tillämpas i morgon. Vad som kan anses självklart i dag kanske inte är lika självklart om ett år. Sverige har anslutit sig till internationella konventioner som konkretiserar innebörden av politiska brott, t.ex. den s.k. terroristkonventionen. Dessa konventioner ska givetvis följas. De europeiska strafflagstiftningarna har dock olika definitioner på vad som är politiska brott, och det kommer antagligen att dröja länge innan vi ser en total harmonisering.

Det förslag som i dag ligger på riksdagens bord innebär att vi i ett enda slag godtar övriga EU-länders definitioner av dessa brott. Är vi verkligen beredda att göra det? För övrigt anser vi i Vänsterpartiet att lagstiftningen är märklig; att i dag godta ett förslag som de facto innebär ett godkännande av ett förslag som kommer att presenteras för riksdagen under slutet av året, nämligen godkännandet av Sveriges tillträde till 1996 års konvention om utlämning.

Enligt lagförslaget ska beslut om utlämning för politiska brott ligga på regeringens bord. Vänsterpartiet förordar i stället en ordning som innebär att det är domstolen som ska fatta sådana beslut. Detta anser vi dels för att undvika risken för politiskt godtycke, dels för att undvika misstanken om att det kan ligga utrikespolitiska hänsyn i botten för ett sådant beslut. Lika fall ska bedömas lika, oavsett dessa hänsyn och, inte minst, politisk majoritet. Att domstolarna skulle vara sämre skickade att ta hänsyn till internationella överenskommelser är dessutom ett argument som vi inte har någon förståelse för.

Slutligen: Angående *res judicata* anför såväl regeringen som utskotets majoritet att det starkaste argumentet för att inte anse *res judicata* som en obligatorisk grund för att avslå en begäran om rättslig hjälp är att regleringen är snårig. Detta argument kan knappast anses välgrundat. För att trygga rättssäkerheten måste principen om *res judicata* upprätthållas.

Fru talman! Jag yrkar bifall till reservation 1 och 3.

Anf. 44 KIA ANDREASSON (mp):

Fru talman! Även i detta ärende är Schengenkonventionen involverad, men också andra internationella instrument såsom två bilaterala avtal, en resolution antagen inom EU och en gemensam åtgärd inom EU.

Dessutom pågår ett fortsatt arbete med en EU-konvention om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål.

Miljöpartiets övergripande åsikt är att vi ska samarbeta över landsgränser i rättsliga frågor. Vi vill dock inte inrätta överstatliga institutioner och organisationer inom EU, och vi vill inte harmonisera strafflagstiftningen inom EU. Men, som när det gäller alla beslut som sker inom EU, så går detta steg för steg i en sådan riktning. Det finns starka grupper och

enskilda inom EU som arbetar för en överstatlighet inom rättsväsendet, och att lagarna ska vara lika.

Även om tjänstemän på Justitiedepartementet, som jag har sagt tidigare i betänkandet, säger att det inte ska ske på detta sätt så håller det nu hela tiden på att bli så.

Regeringens proposition, som är grund för betänkandet, är inte lättläst, fru talman! Det är en svår genomtränglig textmassa utan konkreta exempel. Ur demokratisynpunkt är inte denna proposition godtagbar. Handläggarna på departementet borde ha Nya testamentet som förebild. Där förstärks teserna med liknelser så att åhörarna kan förstå vad som menas. Det borde vara en självklarhet att konventionstexter åskådliggörs så att den enskilde som läser förstår vad som avses.

Annars har vi kommit till den ståndpunkten att vi godtar de regler som ska sammanföras för att bli mer överskådliga – utom i reservation 1, som jag yrkar bifall till.

Vi anser nämligen inte att svenska åklagare ska kunna begära rättslig hjälp utomlands även med sådana åtgärder som inte är tillåtna enligt svensk rätt, t.ex. buggning.

Jag får en känsla av att det finns ett samband mellan kraven på ömsesidig hjälp i brottmål och regeringens iver att införa buggning i Sverige. Kan det finnas en press på den svenska justitieministern från de andra EU-ländernas ministrar att införa detta tvångsmedel för att dessa efterfrågar tvångsmedlet i det rättsliga samarbetet?

Jag bygger mina aningar på ett pressmeddelande från Justitiedepartementet från den tidpunkt då den internationella rättsliga hjälpen vid brottmål skulle tillkännages. Man säger i pressmeddelandet:

”Det internationella straffrättsliga samarbetet ställer ökade krav på åklagarna och domstolarna. Sverige blir snart operativ medlem i Schengensamarbetet och samarbetet kommer att ställa stora krav på våra myndigheter när det gäller bekämpningen av den gränsöverskridande brottsligheten.”

Observera att det står *stora* krav.

Då kan man undra om de här kraven är de som jag sade. Därför är det så svårt, både ur demokratisynpunkt och när det gäller förståelse, att se vad som sker när det kommer propositioner med detta innehåll hela tiden.

Anf. 45 MÄRTA JOHANSSON (s):

Fru talman! I den här propositionen föreslås en ny lag om internationell rättslig hjälp i brottmål. Det är, som de två föregående talarna har sagt, en proposition som det är ganska kämpigt att ta sig igenom för ickejurister.

Den nya lagen ska reglera åklagares och domstolars samarbete över gränserna i brottsutredningar och brottmålsrättegångar. De regler som gäller i dag finns i fyra lagar och ett antal författningar. Det är naturligtvis enklare att få dem samlade i en enda lag.

Prot.
1999/2000:112
18 maj

---

*Internationell rättslig
hjälp i brottmål*

Den nya lagen syftar till att möta de krav som ställs på åklagare och domstolar i det internationella rättsliga samarbetet nu när Sverige snart blir operativ medlem i Schengensamarbetet och när EU:s konvention om ömsesidig rättshjälp snart är färdigförhandlad.

Den nya lagstiftningen kommer att förenkla och effektivisera samarbetet för svenska och utländska åklagare och domstolar. Man förenklar kommunikationsvägarna till och från Sverige genom att kravet på ansökningar om rättslig hjälp via diplomatiska kanaler tas bort. Åklagare och domstolar tillåts skicka ansökningar och svar direkt till varandra utan att centralmyndigheten blandas in. Man ska också kunna skicka fax och elektronisk post. Kravet på översättningar mjukas upp. Centralmyndighetsfunktionen förs över från Utrikesdepartementet till Justitiedepartementet.

Målsättningen bör vara att svenska domare och åklagare ska kunna bistå utländska myndigheter med samma åtgärder som kan vidtas i svenska förundersökningar och rättegångar. Det torde också leda till att svenska myndigheters möjligheter att erhålla hjälp utökas. Vad gäller svenska domstolars möjligheter att begära rättslig hjälp utomlands regleras detta noga i den nya lagen. Svenska domstolar kan inte heller begära hjälp utomlands med andra åtgärder än de som är tillåtna enligt svensk rätt.

Däremot blir det möjligt, som Kia Andreasson sade, för svenska åklagare att under förundersökningsförfarandet begära rättslig hjälp utan begränsningar. Begränsningen görs av lagstiftningen i det land där den rättsliga hjälpen begärs.

Vänsterpartiet och Miljöpartiet har i en reservation yrkat avslag på att svenska åklagare ska kunna begära rättslig hjälp med åtgärder som inte är tillåtna i Sverige. Men eftersom regelverket i fråga om rättslig hjälp under förundersökningsförfarandet ser olika ut bör inte svenska åklagares möjligheter begränsas mer än nödvändigt. Utskottet föreslår att motionen avslås. I domstolsprocessen krävs det strikta förfaranderegler för att uppfylla rättssäkerhetskraven, och samma flexibilitet kan därför inte tillåtas där.

När det gäller överförande av frihetsberövade personer för förhör från en stat som är medlem i EU eller från Norge eller Island ska det enligt propositionen prövas av åklagare. Övriga fall ska prövas av regeringen.

Vänstern begär i reservationen förbud mot att överföra en frihetsberövad till en annan stat mot hans samtycke. Man begär också att den frihetsberövade ges rätt att överklaga beslut om överförande. Utskottet anser att det ska vara möjligt att tvinga frihetsberövade personer att medverka vid t.ex. förhör inför domstol eller i brottsutredningar. Bifall till ansökan från annan stat ska dock inte vara obligatoriskt. Om omständigheterna är sådana att den frihetsberövade skulle behöva närvara under en lång tid eller om det kan befaras att han eller hon ska behandlas på ett för Sverige oacceptabelt sätt kan ansökan avslås.

Vad gäller överklaganden anser utskottet att det inte behövs särskilda regler i den nya lagen. Det innebär att åklagares beslut i ärenden om rättslig hjälp i brottmål inte kan överklagas. Däremot kan lägre åklagares beslut överprövas av högre åklagare och till sist av riksåklagare om så blir önskvärt.

Enligt det nya lagförslaget ska Sverige kunna avslå en ansökan om rättslig hjälp om ett bifall skulle kränka Sveriges suveränitet, medföra fara för rikets säkerhet eller strida mot de allmänna svenska rättsprinciperna. En ansökan får också avslås om gärningen har karaktär av politiskt eller militärt brott. Om åklagare eller domstol finner att en ansökan bör avslås på dessa grunder ska ärendet överlämnas till regeringen för beslut.

I vänsterreservationen tas tre olika yrkanden upp i denna fråga. För det första vill man inte att regeringen ska pröva avslagsgrunderna på grund av att det kan vara utrikespolitiskt känsligt och för att man vill undvika godtycke. Utskottet tillstyrker regeringens motivering att man bör begränsa tillämpningen av bestämmelserna och göra dem så enhetliga som möjligt.

För det andra säger man att det är otillfredsställande att man inte kan avslå en ansökan från EU-länderna, Norge och Island på grunden att det har karaktären av politiskt brott. Utskottet delar inte denna uppfattning.

För det tredje säger man att *res judicata* ska utgöra en obligatorisk avslagsgrund. Utskottet tillstyrker att *res judicata*, dvs. att dom redan har meddelats, ska vara en fakultativ vägransgrund eller, som vi vanligtvis uttrycker oss när vi inte pratar juristspråk, icke obligatorisk eller frivillig vägransgrund.

Fru talman! Jag yrkar bifall till hemställan i betänkandet och avslag på reservationerna.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 11 §.)

9 § Tillträde till internationella instrument mot penningförfalskning

Föredrogs

justitieutskottets betänkande 1999/2000:JuU20

Tillträde till internationella instrument mot penningförfalskning (prop. 1999/2000:85).

Anf. 46 GÖRAN NORLANDER (s):

Fru talman! Det känns lite märkligt när inte Gun Hellsvik som var anmäld på talarlistan finns närvarande. Därför ska jag vara lite rationell och mycket kort beskriva vad betänkandet innehåller.

Det här betänkandet, som heter JuU20, behandlar ett regeringsförslag som innebär att riksdagen ska godkänna två rättsakter som rör åtgärder mot penningförfalskning och utprämling av falska pengar.

Den 1 januari 1999 infördes euron som gemensam valuta för elva av EU:s medlemsländer. Sedlar och mynt i euro kommer att införas i dessa länder den 1 januari år 2002. Senast den 20 juli samma år kommer de nationella mynten och sedlarna att upphöra att gälla.

Prot.
1999/2000:112
18 maj

*Internationell rättslig
hjälp i brottmål*

*Tillträde till
internationella
instrument mot
penningförfalskning*

Inom Nationernas förbund antogs den 20 april 1929 en konvention för bekämpande av penningförfalskning. EU har nu utarbetat ett utkast till rambeslut som ska komplettera bestämmelserna i 1929 års konvention. Det föreslås att riksdagen godkänner den internationella konventionen av den 20 april 1929 för bekämpande av penningförfalskning med tillhörande protokoll. Vidare föreslås att riksdagen godkänner det inom EU upprättade rambeslutet om förstärkning av det straffrättsliga och övriga skyddet mot förfalskning i samband med införandet av euron.

Några konkreta förslag till lagändringar läggs inte fram i propositionen. Det av regeringen redovisade lagstiftningsbehoven kommer att behandlas i ett senare sammanhang.

Fru talman! Jag yrkar härmed bifall till hemställan i utskottets betänkande.

Anf. 47 GUN HELLSVIK (m):

Fru talman! Vi moderater ställer oss positiva till konventionen för bekämpning av penningförfalskning och rambeslutet om det straffrättsliga skyddet mot förfalskning i samband med införandet av euro.

I detta ärende har vi emellertid ett särskilt yttrande för att i tid klargöra vår uppfattning vad gäller straffrättsligt ansvar för juridiska personer.

I den svenska rättsordningen gäller som huvudregel att det straffrättsliga ansvaret ska bäras av enskilda personer. Straffrätten vilar ytterst på att enskilda individer ska vara ansvariga för sina gärningar. Grundläggande straffrättsliga begrepp, som uppsåt och vårdslöshet, kan bara knytas till enskilda personer. Vidare förutsätter straffrättsliga resonemang om individualprevention och allmänprevention att den kriminaliserade gärningen går att binda till en enskild människa.

Vissa artiklar i utkastet till rambeslut synes utgå från tanken att straffrättsligt ansvar kan åläggas juridiska personer. Även om rambeslutet inte innebär några förpliktelser för medlemsstaterna att införa ett sådant ansvar vill vi moderater klargöra att det från våra utgångspunkter är uteslutet att medverka till regler om straffrättsligt ansvar för juridiska personer.

Men, fru talman, som jag antydde inledningsvis står vi bakom betänkandet.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 11 §.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 14.11 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 17.00 då dagens votering skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 17.00.

JuU11 Organisationsförändringar inom rättsväsendet

Mom. 2 (kvalitet och tillsyn)

1. utskottet

2. res. 1 (s, v)

Votering:

150 för utskottet

148 för res. 1

51 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 1 s, 72 m, 33 kd, 15 c, 14 fp, 15 mp

För res. 1: 111 s, 37 v

Frånvarande: 19 s, 10 m, 6 v, 9 kd, 3 c, 3 fp, 1 mp

Berndt Ekholm (s) anmälde att han avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Mom. 3 (specialisering inom utredningsverksamheten, m.m.)

1. utskottet

2. res. 2 (s, v)

Votering:

152 för utskottet

147 för res. 2

50 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 2 s, 72 m, 34 kd, 15 c, 14 fp, 15 mp

För res. 2: 110 s, 37 v

Frånvarande: 19 s, 10 m, 6 v, 8 kd, 3 c, 3 fp, 1 mp

Margareta Israelsson och Hillevi Larsson (båda s) anmälde att de avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Mom. 4 (kvalitetshöjande åtgärder i övrigt i polisens verksamhet)

1. utskottet

2. res. 3 (m, kd, c, fp)

Votering:

165 för utskottet

135 för res. 3

49 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 113 s, 37 v, 15 mp

För res. 3: 72 m, 34 kd, 15 c, 14 fp

Frånvarande: 18 s, 10 m, 6 v, 8 kd, 3 c, 3 fp, 1 mp

Övriga moment

Kammaren biföll utskottets hemställan.

11 § Beslut om utskottsberäkningen som slutdebatterats vid dagens sammanträde

KU19 Riksdagens parlamentariska ledningsorganisation samt ny förvaltningsorganisation för riksdagen

Kammaren biföll utskottets hemställan.

JuU17 Polissamarbete m.m. inom Schengen

Mom. 1 och 2 (avslag på propositionen m.m.)

Först upptogs yrkande (m) om avslag på propositionen i sin helhet, därefter yrkande om avslag beträffande Schengens informationssystem.

Yrkande om avslag på propositionen i sin helhet:

1. avslag

2. bifall

Votering:

Kammaren avtog yrkandet om avslag på propositionen i sin helhet genom uppresning.

Yrkande om avslag beträffande Schengens informationssystem:

1. utskottet

2. res. 1 (v, mp)

Votering:

244 för utskottet

54 för res. 1

2 avstod

49 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 112 s, 71 m, 34 kd, 13 c, 14 fp

För res. 1: 1 s, 37 v, 1 c, 15 mp

Avstod: 1 m, 1 c

Frånvarande: 18 s, 10 m, 6 v, 8 kd, 3 c, 3 fp, 1 mp

Mom. 2 (i övrigt)

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Mom. 3 (gränsöverskridande övervakning och förföljande)

1. utskottet

2. res. 2 (mp)

Votering:

278 för utskottet

16 för res. 2

4 avstod

51 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 112 s, 71 m, 36 v, 32 kd, 13 c, 14 fp

För res. 2: 1 v, 15 mp

Avstod: 1 s, 1 m, 1 kd, 1 c

Frånvarande: 18 s, 10 m, 6 v, 9 kd, 4 c, 3 fp, 1 mp

Mom. 4 (Öresundsavtalet och lagregleringen av gränsöverskridande övervakning och förföljande)

I detta moment föreslogs godkännande av avtal och protokoll vilka till viss del innefattade överlåtelse av myndighetsutövning till främmande stat.

För bifall härtill krävdes att riksdagens beslut fattades antingen med tre fjärdedels majoritet eller i den ordning som gällde för stiftande av grundlag.

Av förslaget framgick att lagen önskades bli antagen i *ett enda beslut*.

För bifall härtill krävdes således att *minst tre fjärdedelar* av de röstande förenade sig om beslutet.

Beslut fattades genom omröstning med omedelbar rösträkning.

Votering:

275 för bifall

12 för avslag

13 avstod

49 frånvarande

Tredje vice talmannen konstaterade att minst tre fjärdedelar av de röstande hade röstat ja och kammaren hade således bifallit utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 112 s, 71 m, 29 v, 31 kd, 14 c, 14 fp, 4 mp

För res. 2: 3 v, 1 kd, 8 mp

Avstod: 1 s, 1 m, 5 v, 2 kd, 1 c, 3 mp

Frånvarande: 18 s, 10 m, 6 v, 8 kd, 3 c, 3 fp, 1 mp

Ester Lindstedt-Staaf (kd) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.

Lena Olsson (v) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Mom. 6 (JO:s och JK:s tillsyn)

1. utskottet

2. res. 3 (v, kd, fp, mp)

Votering:

188 för utskottet

110 för res. 3

2 avstod

49 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 111 s, 71 m, 6 c

För res. 3: 1 s, 37 v, 34 kd, 9 c, 14 fp, 15 mp

Avstod: 1 s, 1 m

Frånvarande: 18 s, 10 m, 6 v, 8 kd, 3 c, 3 fp, 1 mp

Prot.

1999/2000:112

18 maj

Prot.
1999/2000:112
18 maj

Mom. 7 (Schengens informationssystem)

1. utskottet

2. res. 5 (v, mp)

Votering:

116 för utskottet

53 för res. 5

131 avstod

49 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 111 s, 5 c

För res. 5: 37 v, 1 c, 15 mp

Avstod: 2 s, 72 m, 34 kd, 9 c, 14 fp

Frånvarande: 18 s, 10 m, 6 v, 8 kd, 3 c, 3 fp, 1 mp

Mom. 10 (den inre utlänningskontrollen)

1. utskottet

2. res. 7 (v, mp)

Votering:

244 för utskottet

53 för res. 7

3 avstod

49 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 112 s, 71 m, 34 kd, 13 c, 14 fp

För res. 7: 37 v, 1 c, 15 mp

Avstod: 1 s, 1 m, 1 c

Frånvarande: 18 s, 10 m, 6 v, 8 kd, 3 c, 3 fp, 1 mp

Mom. 13 (lagregleringen av utfärdande av visering i vissa fall)

I detta moment föreslogs godkännande av avtal och protokoll vilka till viss del innefattade överlåtelse av myndighetsutövning till främmande stat.

För bifall härtill krävdes att riksdagens beslut fattades antingen med tre fjärdedels majoritet eller i den ordning som gällde för stiftande av grundlag.

Av förslaget framgick att lagen önskades bli antagen i *ett enda beslut*.

För bifall härtill krävdes således att *minst tre fjärdedelar* av de röstande förenade sig om beslutet.

Beslut fattades genom omröstning med omedelbar rösträkning.

Votering:

259 för bifall

21 för avslag

20 avstod

49 frånvarande

Tredje vice talmannen konstaterade att minst tre fjärdedelar av de röstande hade röstat ja och kammaren hade således bifallit utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 112 s, 71 m, 15 v, 33 kd, 14 c, 14 fp

För res. 2: 9 v, 12 mp

Avstod: 1 s, 1 m, 13 v, 1 kd, 1 c, 3 mp

Frånvarande: 18 s, 10 m, 6 v, 8 kd, 3 c, 3 fp, 1 mp

Lena Olsson och Willy Söderdahl (båda v) anmälde att de avsåg att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Andre vice talmannen Eva Zetterberg (v) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat nej.

Prot.

1999/2000:112

18 maj

Mom. 19 (resurser m.m.)

1. utskottet

2. res. 12 (m, kd)

Votering:

192 för utskottet

104 för res. 12

3 avstod

50 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 112 s, 37 v, 14 c, 14 fp, 15 mp

För res. 12: 70 m, 34 kd

Avstod: 1 s, 1 m, 1 c

Frånvarande: 18 s, 11 m, 6 v, 8 kd, 3 c, 3 fp, 1 mp

Mom. 22 (överstatligt beslutsfattande)

1. utskottet

2. res. 16 (fp)

Votering:

284 för utskottet

14 för res. 16

2 avstod

49 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 112 s, 72 m, 37 v, 34 kd, 14 c, 15 mp

För res. 16: 14 fp

Avstod: 1 s, 1 c

Frånvarande: 18 s, 10 m, 6 v, 8 kd, 3 c, 3 fp, 1 mp

Mom. 24 (en gemensam europeisk straffrätt)

1. utskottet

2. res. 18 (kd)

Votering:

263 för utskottet

34 för res. 18

2 avstod

50 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Prot.
1999/2000:112
18 maj

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 112 s, 71 m, 37 v, 14 c, 14 fp, 15 mp
För res. 18: 34 kd
Avstod: 1 s, 1 c
Frånvarande: 18 s, 11 m, 6 v, 8 kd, 3 c, 3 fp, 1 mp

Övriga moment

Kammaren biföll utskottets hemställan.

JuU19 Internationell rättslig hjälp i brottmål

Mom. 4 (rättslig hjälp utomlands)

1. utskottet
2. res. 1 (mp, v)
Votering:
249 för utskottet
50 för res. 1
50 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 113 s, 72 m, 34 kd, 15 c, 14 fp, 1 mp
För res. 1: 37 v, 13 mp
Frånvarande: 18 s, 10 m, 6 v, 8 kd, 3 c, 3 fp, 2 mp

Mom. 6 (avslag på ansökan om rättslig hjälp)

1. utskottet
2. res. 3 (v)
Votering:
263 för utskottet
37 för res. 3
49 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 113 s, 72 m, 34 kd, 15 c, 14 fp, 15 mp
För res. 3: 37 v
Frånvarande: 18 s, 10 m, 6 v, 8 kd, 3 c, 3 fp, 1 mp

Övriga moment

Kammaren biföll utskottets hemställan.

JuU20 Tillträde till internationella instrument mot penningförfalskning

Kammaren biföll utskottets hemställan.

12 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades

Förslag

1999/2000:RR10 Riksdagens revisorers förslag angående Försvvarshögskolan i det nya försvaret

13 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

Prot.
1999/2000:112
18 maj

---

den 17 maj

1999/2000:951 av *Inga Berggren* (m) till statsrådet Lars-Erik Lövdén
Samordnad bostadspolitik i Öresundsregionen

1999/2000:952 av *Olle Lindström* (m) till försvarsminister Björn von
Sydow

Svensk FN-trupp i södra Libanon

1999/2000:953 av *Murad Artin* (v) till utrikesminister Anna Lindh
Folkmordet på armenierna 1915

1999/2000:954 av *Murad Artin* (v) till utrikesminister Anna Lindh
Sanktionspolitiken mot Irak

1999/2000:955 av *Murad Artin* (v) till utrikesminister Anna Lindh
”Lagenligt” våld i Iran

1999/2000:956 av *Carina Hägg* (s) till utrikesminister Anna Lindh
Eritreas krigsskatt

1999/2000:957 av *Carina Hägg* (s) till utrikesminister Anna Lindh
Heliga stolen

1999/2000:958 av *Åke Carnerö* (kd) till jordbruksminister Margareta
Winberg

Det kustnära fisket

1999/2000:959 av *Rosita Runegrund* (kd) till näringsminister Björn Ro-
sengren

Översyn av Samhalls rekryteringsprocess

1999/2000:960 av *Kenneth Johansson* (c) till näringsminister Björn Ro-
sengren

Postgirots avgifter på utbetalningskort

1999/2000:961 av *Henrik S Järrel* (m) till statsrådet Mona Sahlin

Hyror i skärgården

1999/2000:962 av *Gun Hellsvik* (m) till socialminister Lars Engqvist

Fria sprutor till sprutnarkomaner

1999/2000:963 av *Gun Hellsvik* (m) till utbildningsminister Thomas
Östros

Polisutbildningen i Umeå

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 23 maj.

Prot.
1999/2000:112
18 maj

---

14 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 18 maj

1999/2000:902 av *Lena Ek* (c) till jordbruksminister Margareta Winberg
Utveckling av fiskodling som ny näring i skärgårdsområden

1999/2000:916 av *Cristina Husmark Pehrsson* (m) till jordbruksminister
Margareta Winberg
Lantbrukarnas SAM-blanketter

1999/2000:922 av *Carina Hägg* (s) till statsrådet Ulrica Messing
Regler för bidrag till organisationer

1999/2000:923 av *Håkan Juholt* (s) till jordbruksminister Margareta
Winberg
Situationen för burhöns

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 23 maj.

15 § Kammaren åtskildes kl. 17.23.

Förhandlingarna leddes
av andre vice talmannen från sammanträdets början t.o.m. 8 § anf. 45
(delvis),
av talmannen därefter till ajourneringen kl. 14.11 och
av tredje vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

TOM T:SON THYBLAD

/Barbro Nordström

Innehållsförteckning

Prot.
1999/2000:112
18 maj

---

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Avsägelse.....	1
3 § Meddelande om ändringar i kammarens sammanträdesplan.....	1
4 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen	1
5 § Hänvisning av ärende till utskott.....	1
6 § Riksdagens parlamentariska ledningsorganisation samt ny förvaltningsorganisation för riksdagen.....	2
Konstitutionsutskottets betänkande 1999/2000:KU19	2
(Beslut fattades under 11 §.).....	2
7 § Polissamarbete m.m. inom Schengen	2
Justitieutskottets betänkande 1999/2000:JuU17	2
Anf. 1 GUN HELLSVIK (m).....	2
Anf. 2 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v).....	3
Anf. 3 GUN HELLSVIK (m) replik.....	5
Anf. 4 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v) replik	5
Anf. 5 GUN HELLSVIK (m) replik.....	6
Anf. 6 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v) replik	6
Anf. 7 INGEMAR VÄNERLÖV (kd).....	6
Anf. 8 SIW PERSSON (fp).....	7
Anf. 9 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v) replik	9
Anf. 10 SIW PERSSON (fp) replik.....	9
Anf. 11 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v) replik	10
Anf. 12 SIW PERSSON (fp) replik.....	10
Anf. 13 KIA ANDREASSON (mp)	10
Anf. 14 GUN HELLSVIK (m) replik.....	12
Anf. 15 KIA ANDREASSON (mp) replik	13
Anf. 16 GUN HELLSVIK (m) replik.....	13
Anf. 17 KIA ANDREASSON (mp) replik	13
Anf. 18 MÄRTA JOHANSSON (s).....	14
Anf. 19 KIA ANDREASSON (mp) replik	17
Anf. 20 MÄRTA JOHANSSON (s) replik.....	17
Anf. 21 KIA ANDREASSON (mp) replik	18
Anf. 22 MÄRTA JOHANSSON (s) replik.....	18
Anf. 23 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v) replik	18
Anf. 24 MÄRTA JOHANSSON (s) replik.....	18
Anf. 25 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v) replik	18
Anf. 26 MÄRTA JOHANSSON (s) replik.....	19
Anf. 27 GUN HELLSVIK (m) replik.....	19
Anf. 28 MÄRTA JOHANSSON (s) replik.....	19
Anf. 29 GUN HELLSVIK (m) replik.....	19
Anf. 30 MÄRTA JOHANSSON (s) replik.....	19
Anf. 31 GUNNEL WALLIN (c)	20
Anf. 32 MÄRTA JOHANSSON (s) replik.....	21

Anf. 33 GUNNEL WALLIN (c) replik.....	21
Anf. 34 TOM HEYMAN (m)	21
Anf. 35 MARGIT GENNSER (m).....	22
Anf. 36 KIA ANDREASSON (mp) replik.....	24
Anf. 37 MARGIT GENNSER (m) replik.....	24
Anf. 38 ROY HANSSON (m).....	24
Anf. 39 MÄRTA JOHANSSON (s).....	25
Anf. 40 ROY HANSSON (m).....	25
Anf. 41 MÄRTA JOHANSSON (s).....	26
Anf. 42 ROY HANSSON (m).....	26
(Beslut fattades under 11 §.)	26
8 § Internationell rättslig hjälp i brottmål	27
Justitieutskottets betänkande 1999/2000:JuU19.....	27
Anf. 43 YVONNE OSCARSSON (v).....	27
Anf. 44 KIA ANDREASSON (mp).....	28
Anf. 45 MÄRTA JOHANSSON (s).....	29
(Beslut fattades under 11 §.)	31
9 § Tillträde till internationella instrument mot penningförfalskning.....	31
Justitieutskottets betänkande 1999/2000:JuU20.....	31
Anf. 46 GÖRAN NORLANDER (s).....	31
Anf. 47 GUN HELLSVIK (m).....	32
(Beslut fattades under 11 §.)	32
Ajournering.....	32
Återupptagna förhandlingar	32
10 § Beslut om utskottsbetänkande som slutdebatterats den 11 maj	33
JuU11 Organisationsförändringar inom rättsväsendet	33
11 § Beslut om utskottsbetänkanden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	34
KU19 Riksdagens parlamentariska ledningsorganisation samt ny förvaltningsorganisation för riksdagen	34
JuU17 Polissamarbete m.m. inom Schengen	34
JuU19 Internationell rättslig hjälp i brottmål	38
JuU20 Tillträde till internationella instrument mot penningförfalskning	38
12 § Bordläggning.....	38
13 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	39
14 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	40
15 § Kammaren åtskildes kl. 17.23.	40

